

MC

135.895

Kamarás István

APU APU

és a leleplezett
rakoncaficanka

CICERÓ KIADÓ

Representations of the

Kamarás István

Apuapu és a leleplezett rakoncaficanka

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Kamarás István

Apuapu

és a leleplezett
rakoncaficánka

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Ciceró Könyvkiadó

A könyv megjelenését
a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Magyar Könyv Alapítvány
támogatta

Borítóterv és illusztrációk

Szalma Edit

Feredi Grafikai Stúdió

MC 135.895

2001

ISBN 963 539 320 2

© Kamarás István, 2001

© Szalma Edit, illusztrációk, 2001

Tartalom

1. De én azért is elkezdtem / 7
2. Többféle aput ismerünk / 9
3. Egy jó nyomozó kellene / 10
4. Különleges ismertetőjele, hogy Apuapu / 12
5. Elmozdítjuk az örökmozgót / 15
6. Kornélnak hívják / 16
7. Papayák és mamayák / 18
8. Végre négyet csengetnek / 20
9. Egy szegény, szerencsétlen kisfiú / 21
10. Apuapu átruccan a Szíriuszra / 22
11. A nők frászt kapnak a dolmányos hangyásztól / 23
12. Bertalan azt mondja, hogy „hajaj!” / 25
13. Anyukám is azt mondja, hogy „hajaj!” / 26
14. Megjelenik a szakállas illető / 28
15. Felbukkan a pasas / 32
16. A Szalkaiak forró nyomon / 36
17. Távoli világok / 40
18. Háromszor mondta, hogy „kisöreg” / 43
19. Örökkön-örökké / 47
20. Kornél elveszíti emlékezetét,
és nyer egy tevecsikót / 49
21. Dezső bácsi, Karola néni, Pipi bácsi / 53
22. Illem és kellem / 57
23. Lexikon-kúra / 59
24. Perpetuum mobile és a munkásmozgalom / 61
25. Istenkeresés / 64
26. Isten kék ege alatt / 68

27. Végül a tapír / 74
28. Kriszta nagyislány lesz, és hívat bennünket / 80
29. Kinyomozzuk Big Dzsekyt / 84
30. Rémhír a Harkay-Horhosban / 87
31. Az akció / 91
32. Felfedezzük Gézukát / 96
33. A Harkay-Horhos magántanulója / 101
34. Anyu végre kiböki, amit már sejtettem / 105

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

1 De én azért is elkezdtem!

Apuapu volt a törzsfőnök, én voltam a törzs. De ez már nagyon régen volt. Még Pityu apu, Feri apu és Laci apu előtt. Laci apu után nem jött senki, és ez nagyon jó volt, mert akkoriban hármat is mesélt anyukám. Még jobb lett volna persze, ha Apuapuról mesél. Ezért aztán nagyon cseles dolgot találtam ki. Azt kérdeztem Anyutól, hogy:

- Miért nem hívsz engem Pempőkének?
- Ugyan, Petikém, hogyan hívhatnék egy tíz éves kisfiút, vagyis nagyfiút Pempőkének?
- Mert apukám így hívott.
- Engem meg Spagócának hívott apád. És ezért most kérjlek meg téged, hogy szíveskedjél engem Spagócának hívni?

Erre, sajnos, nem tudtam mit felelni, vagyis egy egész napon át törtem rajta a fejem, és másnap este, már az első mese előtt azt mondtam anyukámnak, hogy ha akarja, én szívesen szólítanám Spagócának. Erre kicsit dühösen azt mondta:

- Ugyan már! Van nekünk rendes nevünk, kisfiam. És ha már mindenképpen becézni akarsz, hívjál Anyucikámnak.

Na de erre én azt mondtam, hogy ha egyszer szerinte nagyfiú vagyok, akkor már nem hívhatom Anyucikámnak. Ebben anyukám igazat adott nekem, ami igazán rendes volt tőle. Egyébként anyukám legtöbbször ilyen. Lehet, hogy éppen ezért nem volt szép tőlem, amikor megkérdeztem tőle:

- És ha van rendes nevünk, akkor Pityu apu miért hívott téged Hajnalomnak, és nekem miért kellett őt főnökömnek szólítani, pedig Pityu apu egyáltalán nem volt törzsfőnök.
- Biztosan csak viccelt – válaszolta Anyu.

– Komolyan viccelt, vagy csak viccből? – kérdeztem.

Anyukám erre nagyon elcsodálkozott.

– Hogy te miket kérdezel! Úgy látszik, te már tényleg nagy-kisfiú vagy.

Azért kérdeztem, mert Apuapu mindig komolyan viccelt. Ezt meg is mondtam anyukámnak, de ő csak sóhajtott egyet. Aztán szomorúan azt mondta:

– Tudod, kisfiam, az volt a baj, hogy apád semmit sem csinált komolyan.

Végre meg mertem kérdezni, hogy miért mondja mindig azt, hogy „apád”. Szerencsére anyukám nem haragudott meg, csak nagyon lassan azt mondta:

– Hát mit mondjak? Végtére neked az apád.

– És neked? – kérdeztem.

Nem kellett volna.

– Nekem? Nekem már...

Elsírta magát, majd megfogta mind a két kezem, és úgy könnyörgött:

– Hiszen tudod... Ne kezd már megint, könnyörögöm!

De én azért is elkezdtem, mert már én sem bírtam tovább:

– Tudd meg, hogy nekem ő az Apuapu!

Anyukám abbahagyta a sírást, és csodálkozva kérdezte, hogy ez meg micsoda, ez az Apuapu, de én azt feleltem, hogy csak akkor mondom meg, ha többé nem mondja azt, hogy „az apád”.

– Megígérem – ígérte meg anyukám —, de akkor hogyan hívjam őt?

Természetesen azt válaszoltam, hogy Apuapunak. Ő megsimogatta a fejemet, s azt mondta, hogy ezt a kérdést most nem tudjuk eldönteni, aludjunk rá egyet, és hogy álmodjak szépeket. Én erre kiabálni kezdtem, hogy Apuapuról akarok álmodni, anyukám pedig azt mondta, nagyon örülne, ha mást is ennyire akarnék. Ha nem kezdett volna sírni, rávágtam volna, hogy „Tudom: szófogadás, tanulás, szemétlevivés, udvarias viselkedés nagyanyával és a barátaival, aranyos, jó, szófogadó kisfiú-

nak lenni, örökkön-örökké, ámen.” Ezt az „örökkön-örökké, áment”-t Nagyanyától tanultam, aki mindig megimádkoztatott, ami eléggé szórakoztató volt, mert ilyenek is voltak benne, hogy „Uzsonna a magasságban”. Kriszta szerint nem uzsonna, hanem Hozsanna, de annak szerintem semmi értelme nincsen.

2 Többféle aput ismerünk

Apuapuról egy darabig nem esett szó, aztán váratlanul előbukkant, amikor Éva néni feldiktálta a fogalmazás címét, hogy „Apu”, és ezt a magyarázatot fűzte hozzá:

– Bizonyára mindenki látott már aput.

Tudtuk, hogy ilyenkor szavazni kell, ezért hát mindenki feltette a kezét. Éva néni meg volt elégedve, és így folytatta:

– Akkor bizonyára azt is tudjátok, hogy többféle aput ismerünk. Halljuk miféle apukat ismertek!

Hujber Karcsi jelentkezett elsőnek, és azt mondta:

– Jenő apu.

– Milyen apu Jenő apu? – kérdezte Éva néni.

– Jenő apu okos apu – felelte Hujber Karcsi.

Letkési Kriszta jelentkezett kézzel-lábbal, és még évanéni-zett is közben. Éva néni neki adta meg a szót.

– Frici apu meg ügyes.

– És milyen apu van még – kérdezte Éva néni, egy kicsit már idegesen.

– Van még Robi apu is – mondta Farkas Gábor, és hozzátette:

– Robi apu erős, de nálunk Robi apu előtt Balázs apu is volt, ő meg nagyon vicces volt.

Éva néni azt szeretete volna hallani, de nagyon, hogy melyik apu az igazi apu, erre én jelentkeztem azzal, hogy az igazi apu természetesen az Apuapu. Erre sokan nevettek. A Hajagos meg azzal erősködött, hogy az igazi apu csakis az édesapu lehet, de Éva nénit mégis az én Apuapum érdekelte. Meg is kérdezte,

hogy milyen „a”-val írom. Ezek szerint fogalma sem volt, hogy milyen „a”-val írnak egy törzsfőnököt. Megkegyelmeztem neki:

- Nagy „A”-val, Éva néni.
- És miért írjuk így? – kérdezte Éva néni.
- Mert igazi – feleltem.

Azt, hogy Apuapu törzsfőnök, persze nem árultam el.

- Mert tulajdonnév – rikkantotta Hujber Karcsi.

Kapott egy nagy ötöst, pedig nem is jelentkezett. Letkési Kriszta megint rettentően jelentkezett, majd azt mondta:

- Mert Peti tulajdona.

Ez persze nagyon rendes volt tőle, de Éva néni nem tudta értékelni.

- Kriszta, ez komoly dolog. Figyelem, gyerekek, ezen a szemléltető táblán különféle apuk láthatók.

Hatféle apu volt rajta, de az egyik unalmasabb volt, mint a másik.

- Így külsőre ugye nagyjából egyformák – folytatta Éva néni.
- Mindegyik apu alatt van egy jelzőlámpácska, amelyiken piros fény fog kigyúlni, az lesz az igazi apu.

A többieknek ez nagyon tetszett, de nekem egyáltalán nem, ugyanis az legigazibb, vagyis Apuapu nem volt köztük.

3 Egy jó nyomozó kellene

Annyit apuztunk, hogy a fogalmazásíráshoz csak a következő órán került sor. Szerencsére rengeteg minden jutott az eszembe, a törzsfőnök, meg az törzs, aki én voltam. Elképzeltem, hogy a törzsfőnök maga elég rendel, s azt mondja, hogy egy nagy titkot fog közölni, de ekkor megbökött Kriszta.

- Mi van? – kérdeztem idegesen.
- Éva néni már nagyon figyel téged.

Mutattam neki, hogy nem csináltam semmit. Kiderült, hogy Éva néni éppen ezért figyel. Már mondta is:

– Kriszta, ha megengeded, most én kérdeznék valamit Kovács Petitől! Megengeded?

Tudom, hogy Kriszta a legszívesebben nem engedte volna, mert védett, amikor csak tudott. Többször, mint én őt, pedig én lennék a férfi.

– Peti, te most álmodozol vagy gondolkozol?

Bevallottam, hogy először álmodoztam, aztán elkalandoztam. Éva néni erre csodák csodájára azt mondta:

– Tudod mit, Peti? Kivételesen arról is írhatasz, amiről álmodoztál.

És megsimogatta a fejemet, olyan évanénisen, de azért ki lehetett bírni.

– Tényleg leírod? – kérdezte suttogva Kriszta.

Persze a fejemet ráztam, hiszen Apuapuról ábrándoztam, az pedig titok. Éppen kezdtem magyarázni neki, hogy Apuapu annyira szigorúan titok, hogy még neki sem mondhatom meg, amikor felharsant Éva néni:

– Azt hiszem, sükségtelen ezt Krisztával megbeszélni, hiszen egyedül álmodoztál, nemde?

– Ha valóban titok, ki lehetne nyomozni – súgta Kriszta, aki imádott titkolózni, még inkább titkokat megtudni. – Egyébként tudok neked egy jó nyomozót, vagyis kettőt.

Hogy kik azok, azt már nem mondhatta el, mert Éva néni hátra küldött engem az utolsó padba, hogy zavartalanul álmodozhassak. Arról álmodoztam, hogy egy igazi jó nyomozó talán még Apuaput is kinyomozhatná nekem.

4 Különleges ismertetőjele, hogy Apuapu

Másnap a nagyszünetben az iskolaudvaron a Kriszta bemutatott nekem két totál egyforma fiút, a Szalkai ikreket.

– Szalkai Laci – mondta egyikük.

– Szalkai Pisti – mondta másikuk.

A következő pillanatban már fogalmam sem volt, hogy melyik melyik.

– Mit szólsz? – kérdezte Kriszta. – Ezek máris álcázva vannak. De ez még semmi. Van egy harmadik is. Az is ugyanilyen, csak kicsiben.

– A kisöcsénk, aki elsős – mondta valamelyik Szalkai. – Őráztán senki sem számít.

– És ő a legbátrabb. Bárkit meg mer szólítani, hogy „Bácsi, kérem!”, „Néni, kérem!” – tette hozzá a másik Szalkai.

– Nos hát ők azok. Elvállalják a nyomozást – jelentette be Kriszta. – Ők már ötödikesek. És nekem udvarolnak.

A két Szalkai fülig elvörösödött, totál egyformán.

Becsöngettek, így aztán csak délután folytattuk a játszótéren. Ekkor már az elsős Szalkai Bertalan is csatlakozott hozzánk.

– Sok mindent kinyomoztatok már? – kérdeztem tőlük.

– Például azt, hogy kibe szerelmes a nővérünk – mondta Szalkai Pisti.

Hogy ő volt a Pisti, azt onnan tudtam, hogy ez alkalommal kitűzött viseltek, mint a küldöttek a konferenciákon, amire rá volt írva a nevük. Megnyugtattak, hogy nyomozás közben nem fogják hordani.

– Egyébként a Gézába – közölte Szalkai Bertalan.

– Meg azt is kinyomoztuk, hogy honnan hozzák a száraz kenyeret a fenti ABC-be.

– És honnan?

– A lenti ABC-ből – felelte valamelyikük.

– Innen pedig oda viszik a rohadtak – tette hozzá a másik.

– És még? – kérdeztem, mert féltem, hogy ez kevés lesz Apuapu felderítéséhez.

– Megtaláltunk két kirepült papagájt – mondta Szalkai Pisti.

– Hát ilyesmit – zárta le Szalkai Laci.

– Aput nyomoztatok már? – nyögtem ki nagy nehezen

– Azt még még nem – felelték egyszerre.

– Vagyis a miénket igen. Bertalan, fogd be a füled! Nem halod! – kiabált rá öccsükre Szalkai Pisti.

De Bertalan nem akarta befogni, erre aztán Kriszta és a másik Szalkai befogták.

– Na szóval, kinyomoztuk, hogy apukánk a Jézuska – suttogta Szalkai Pisti.

Ez Krisztának nem nagyon tetszett

– És ha valóban a Jézuska volt, és csak álcázta magát apukádnak? – kérdezte tőlük.

– Ó, ez lehetetlen, mert a nyomozati célszemély lekevert egy pofont, amikor fényt derítettünk rá. A Jézuska viszont, ezt mint hittanosok is tanúsíthatjuk, sosem pofoz. Sőt ha valaki pofon vágja őt, annak a másik orcáját is odatartja. Ezt is kinyomoztuk – nyugtatta meg Szalkai Laci.

– Ez viszont igaz – ismerte el Kriszta.

– Honnan tudod? – kérdeztem.

– A kerületi könyvtárból – felelte Kriszta.

– Talán akkor térjünk a tárgyra – javasolta a másik Szalkai.
– Először is kérünk egy jól használható fényképet a szóban forgó célszemélyről.

Erre én is gondoltam, hoztam is magammal, s átadtam nekik azzal, hogy majd kérem vissza.

– Erre öregem, már nem lesz szükséged! – mondta Szalkai Pisti fölényesen.

– Hogyhogy? – csattantam föl.

– Úgy, hogy saját apukádat kapod vissza. Egyébként tipikusan apa-fazonja van, de mi arra is fölkészültünk, hogy álszakkállat hord – nyugtatott meg Szalkai Laci.

– Foglalkozása? – kérdezte Szalkai Pisti.

– Bonyolító – feleltem, majd látva, hogy ez nekik magas, elmagyaráztam: – Szóval ide-oda megy és intézkedik.

– Különleges ismertetőjele? – faggatott tovább a másik Szalkai.

Mit mondhattam volna mást?

– Azt, hogy ő az Apuapu.

– Micsoda? – kérdezte Szalkai Laci.

Már megbántam, hogy elárultam törzsfőnöki nevét. Most aztán álcázhattam.

– Apukám tudja utánozni a kakaskukorékolást.

– A mi apukánk is – közölte Szalkai Laci, majd hozzátette: – És apukánk apukája is. Ez ugyanis öröklődik. Nyilván nálatok is így van.

– Talán minden apuka tudja – toldotta meg Szalkai Pisti.

– És én is: kukurikú!! – rikoltozta Szalkai Bertalan.

– De Apuapu nem így utánozza. Nem ilyen jól, de az ő kukorékolását viszont egyik kakas sem tudja utánozni – tájékoztattam őket.

Ezzel nagyjából egyetértettek, majd megkérdezték, van-e Apuaputól ujjlenyomatom. Ebben nem reménykedhettem, mert anyukám valósággal imád port törölgetni. Valami mégis az eszembe jutott: az örökmozgó. Azon maradhatott Apuaputól ujjnyom, és azt anyukám nem szokta háborgatni.

5 Elmozdítjuk az örökmozgót

Felmentünk hát hozzánk, és a Szalkai fivérek segítettek a szekrény tetejéről levenni a dög nehéz örökmozgót, amit Apuapuval csináltunk, vagyis csak elkezdtünk.

– Addig, amíg el nem készül, senkinek sem szabad hozzáérni, ezért aztán remélhetően lesz rajta tőle elegendő ujjlenyomat – magyaráztam.

A nyomozók úgy döntöttek, hogy magukkal cipelik az örökmozgót: Ez ellen a leghatározottabban tiltakoztam, de ők is megmakacsolták magukat, különösen Szalkai Bertalan, hangoztatta, hogy ez nyomozati bizonyíték, sőt egyenesen bűntárgy.

– De hát Apuapu nem bűnöző – ellenkeztem

– Ez csak egy nyomozati szakkifejezés – nyugtattak meg a nyomozók.

– És hogyan nyomozzátok ki Apuaput, ha mondjuk elköltözött Pestről? – kérdeztem.

– Az apák rendszeresen visszatérnek a tett színhelyére – magyarázta Szalkai Laci.

– Akár még Dél-Amerikából is – tette hozzá Szalkai Pisti.

Nyugtattak, hogy most már bízzak rájuk mindent.

– Az örökmozgóra nagyon vigyázzatok! – kértem tőlük.

– Nehogy meginduljon? – kuncogott Szalkai Pisti.

Mit mondhattam volna. Hogy ez tőle a legkedvesebb emlék? Eresszem ki egy másik titkomat is? Inkább hallgattam.

6 Kornélnak hívják

Hamarosan megjött anyukám, és megdicsért, hogy végre képes voltam odaadni a vacak örökmozgót a vasgyűjtő úttörőknek. Anyukám még a régi rendszerben született, s a nyomozókat szerencsére úttörőknek nézte. Mégis borzasztó helyzetbe kerültem, mert ha sokat rosszalkodtam és szemtelenkedtem is anyukámmal, sosem hazudtam még neki.

– Anyu, ezek nem úttörők, hanem nyomozók – vallottam be. Anyu szerencsére nagyot nevetett.

– És, ugye, az örökmozgó után nyomoztak?

– Mert az egy nyom – feleltem őszintén.

– És mennyit nyom? Legalább tizenöt kilót! – nevetett anyukám.

Rettentően jó kedve volt. Ebből tudhattam meg, hogy egy újabb apu bukkant fel. És ahogy ilyenkor lenni szokott, megkérte, ne haragudjak, de most neki el kell mennie, hogy minél hamarább visszajöhessen. Most már tuti biztos voltam, hogy ez egy újabb apu lesz.

– Anyu, csak azt szeretném megkérdezni tőled, hogy meddig tart egy nem igazi apu?

Anyukám egy kicsit elkomorodott.

– Pityu apu két hónapig tartott – kezdtem.

– Elsősorban miattad. Még meg sem ismerhettem igazán!

– De én igen, hidd el! – erősködtem.

– Elhiszem. De Laci apuval mi bajod volt? Mert, hogy volt valami, az bizonyos, mert ide se mert jönni.

– És ezért te mentél el őhöz. És most is te mész el őhöz? – kérdeztem, belátom, szemtelenül.

De anyukám ez alkalommal nagyon türelmes volt.

– Válaszolok, de előbb te válaszolj nekem!

Elmondtam neki, hogy Laci aput már csak azért sem bírtam, mert Kriszta szerint olyan idétlenül viselkedett Keszőcének, a kanárinknak a temetésén.

– Kriszta ott sem volt – csodálkozott anyukám. – Csak tőled hallhatta. És azt tudja-e Kriszta egyáltalán, hogy Keszőce csak egy kis kanárimadár volt?

– Csak? A mi madarunk volt, Anyu! Apuapu vette neked.

Anyukám még mindig megpróbált nevetni:

– Már megint ragozod apádat. Erről le kellene szoknod. Ami pedig Keszőcét illeti, valóban apád vette, valóban nekem, de én pucoltam ki a koszból nap mint nap, mert még te sem szíveskedtél ebben segíteni.

– De Apuapu tanította meg énekelni – jegyeztem meg.

– Betanította. Pedig énekelte volna a sajátját is az kismadár, de apád betanította. Ez volt az egyik produkciója a sok közül. Csinálta addig, amíg meg nem unta, mint az örökmozgót. Laci apu pedig életében először volt madártemetésen.

Én ekkor kijelentem, hogy én a magam részéről hű maradok Apuapuhoz is, és Keszőcéhez is, meg az örökmozgóhoz is. És hozzátettem, ha akarja, akkor elmondom, mi után nyomoznak megbízottjaim, de anyukám nem akarta. Ez megint nagyon rendes volt tőle, ezért én is megengedtem volna öneki, hogy ő is megtartsa titkait, de ő most éppen az ellenkezőjét akarta:

– Kornélnak hívják. Elektrotechnikus. Szeretném, ha megismernéd. Tudod, hogy nekem nagyon fontos, hogy te milyennek látod őt. És beleegyezem: őt kivételesen ne nevezzük apunak.

– Később sem, amikor idejön? – kérdeztem.

Anyu bólintott, és megígérte, hogy siet haza.

7 Papayák és mamayák

Ez a Kornél teljesen kiborított. Annyira, hogy egy totemoszlophoz kötve képzeltem el őt, amint vad dobpergés közepette körültáncolják a rettenetes vad papayák. Aztán leborultak Apuapu előtt, mert Apuapu volt a törzsfőnökük.

Azt hittem, hogy őt imádják, de Apuapu felvilágosított, hogy a papayák az örökmozgót tisztelik. – És ez a szerencsétlen? –, mutattam Kornélra. A szemüveges, vézna elektrotechnikus reszketett, mint a nyárfalevél.

– Ez? Valami Kornél, de a vének szerint teljesen ártalmatlan – felelte Apuapu.

Ez nem tetszett. A vének ez egyszer tévedhettek.

– És ha ránk hozza kormánycsapatokat? – figyelmeztettem Apuaput.

– Azt kötve hiszem – nevetett Apuapu –, mert a kormánycsapatok a tévét nézik. Tudod mit? Most az egyszer hadd fusson a szerencsétlen! Nem igaz? Legyen végre egy jó napja.

Apuapu igazán nagylelkű volt. Mint mindig. A papayák azonban egyre hangosabban ricsajoztak, féltem, hogy fölébresztik anyukámat. Szóltam is Apuapunak.

– Anyádat álmában elrabolták a mamayák – közölte Apuapu eléggé vidáman.

Ez nem tetszett.

– Most komolyan viccelsz? – kérdeztem

– Igen. Mentsd meg őt! – szólított föl Apuapu.

– Én? – kérdeztem, és mindjárt el is szégyelltem magam.

– Persze hogy te! A te anyád! – mondta Apuapu halálosan komolyan.

– És a te régi szerelmed! – figyelmeztettem Apuaput.

Nagyon meglepődött.

– Ezer mamaya! Miket tudsz te kitalálni!

8 Végre négyet csengetnek

Aztán egy szép napon végre négyszer csengettek. Ez volt a nyomozókkal megbeszélte jel. Csak az ikrek jöttek, ugyanis Bertalan egy elkóborolt macska felkutatásával volt megbízva.

– Valamiből meg is kell élnünk – magyarázták az ikrek.

Sajnálattal közöltem, hogy én nem tudok nekik fizetni, de ők kihúzták magukat, s ünnepélyesen kijelentették, hogy az egész munkát Kriszta kedvéért vállalták, ők ugyanis halálosan szerelmesek belé. Szemükbe vágtam, hogy én is.

– Ez a te szerencséd! – mondta Szalkai Pisti.

Ezt nem értettem, de ő elmagyarázta:

– Mert ő meg téged kedvel.

Ez nagyon meglepett.

– És ti mégis vállaltátok?

– Azért vállaltuk, mert szerelmesek vagyunk belé. Nem érted? – kérdezték.

Ezen egy darabig eltűnődtem, majd megkérdeztem őket, nem akarnak-e valamit jelenteni. Szerencsére akartak. Szalkai Laci azzal dicsekedett, hogy kinyomozták, hogy Laci apu három nyelven beszél: ukránul, kárpátukránul és magyarul.

– Elhiszem, de én azt sem értettem, amit magyarul szövegt. Egyszer például azt kérdezte tőlem, hogy „Mi a hosszú távú koncepciód, kisöreg?” Ti értitek ezt? – kérdeztem.

– Még nem, de majd kinyomozzuk – nyugtatott meg Szalkai Pisti.

Megpróbáltam nekik elmagyarázni, hogy Laci aput nyugodtan hagyhatják, mert ő már elmúlt, és nekem egyedül Apuapu fontos. Nekik nem volt több jelentenivalójuk, szerencsére nekem volt. Anyu fiókjában találtam Apuapuról egy szakállas fényképet. Így nézhetett ki mielőtt megszülettem. A nyomozók mustrálgatták, majd Szalkai Laci azt mondta:

- Ez félrevezető nyom is lehet.
- Ám lehet, hogy újra szakállt növesztett. Mindenesetre elvisszük – döntött Szalkai Pisti.

9 Egy szegény, szerencsétlen kisiú

Teltek, múltak a napok, sehol semmi. Újabb nyomra senki sem akadt. Csak anyukám volt feltűnően feldobott. Még azt is megkérdezte tőlem, hogy nem szeretnék-e egy kistestvért. Tudnia kellett, hogy mindig is nagyon szerettem volna. Meg is kérdeztem:

- És lesz?
- Hogy lehetne! Ahhoz, tudod jól, egy apu is kell.

Tudtam jól, a fene egye meg, de teljesen megfeledkeztem róla. Anyu persze mindjárt jött azzal, hogy igazán segíthetnék neki egy megfelelő aput találni.

– Csak Apuapu gyereke lehet a kistestvérem – közöltem vele hűvösen.

Anyu erre azt mondta, hogy a Krisztának is van ilyenfajta kistestvére. Ez, sajnos, igaz volt. Így aztán hiába vágtam rá, hogy:

- A Krisztának mostohatestvére van!
- De imádja, nem? – kérdezte anyukám.
- Hogyne imádná, amikor olyan aranyos – válaszoltam, de ezzel beleestem saját csapdámba.

Nagyon dühös voltam magamra, s nem tudtam mást mondani, mint hogy:

– Te, Anyu, a Koncz Zsuzsát imádod, én meg a tengeri malacot, csak te nem engeded, hogy legyen.

– Talán szó lehetne tengerimalacról is.

Én nagyon szeretem anyukámat, sőt néha még egy kicsit szerelmes is vagyok belé, de ez azért aljasság volt tőle. Ezt azal bosszultam meg, hogy a szemébe vágtam:

– Apuapu meg téged imádott!

– Akkor, amikor még imádott – mondta anyukám halálos nyugodtan.

Legszívesebben már bőgtem volna, de helyette ezt ordítottam:

– Szóval akkor legyek okos kisfiú?

– Az is vagy – mondta anyukám halálos nyugodtan.

Na, ez már sok volt, el is bőgtem magam...

– Nem! Én csak egy szegény szerencsétlen kisfiú vagyok.

Erre anyukám is zokogni kezdett. Döntetlen.

10 Apuapu átruccan a Szíriuszra

Nem volt vacsora, nem volt mosdás, csak be az ágyba. Ő is, én is. Ő biztosan Kornéllal vigasztalta magát, azzal a vézna, szemüveges elektrotechnikussal, én meg Apuapuvál. Megint éppen indult valahová. „Apád sosem érkezik, mindig csak indul”, szokta anyukám mondani.

– Hová mész megint, alig voltál itthon? – panaszkodtam.

– Csak átruccanok a Szíriuszra. Fénysebességgel oda-vissza – felelte Apuapu.

Egy kicsit dühös voltam rá, s kiszaladt a szájamon:

– Ezzel az ócska örökmozgóval?

– Eddig bevált, nem? – kérdezte halál nyugodtan.

– A múltkor is majdnem odavesztél. Amikor belekerültél abba a kozmikus záporba – korholtam, mert Apuapu csakugyan felelőtlen volt néha, ebben anyukámnak igaza volt.

– Bízd csak ide, öregem!

Laci apu „kisöregnek” hívott, Apuapu viszont „öregemnek”, ami óriási különbség. Most mégsem voltam tőle feldobva.

– Elhiszem, Apuapu, hogy bátor vagy, de én inkább egy kistestvért szeretnék – mondtam neki.

– Ha csak az kell, majd hozok egy csillagszemű úrleányt.

– Nem akarok mostohatestvért – kiabáltam. – igazit akarok. Azt pedig neked kell belevarázsolnod anyuba!

Apuapu majdnem kővé meredt. Eléggé hülye képet vágott, hülyébbet, mint Laci apu vagy Pityu apu.

– Hát ezt jól kifundáltad, mondhatom! Az a helyzet, kisöreg, hogy azonnal indulnom kell.

Ráadásul azt mondta, hogy „kisöreg”! Ezt meg is mondtam neki. És még azt is odavágtam neki, hogy teljesen úgy viselkedik, mint a Laci apu. De ő csak mondta a magáét:

– Na jó, majd megbeszéljük, most indulnom kell, már remeg a levegő, feldübörögnek a motorok, jelez a lámpa...

11 A nők frászt kapnak a dolmányos hangyásztól

El kell ismernem, a Szalkai ikrek derekasan dolgoztak. Rengeteg mindent kinyomoztak már. Apuapuuval kapcsolatban azonban még semmit. Kriszta pedig ahelyett, hogy sajnált volna, vagy valami ilyesmi, azt kérdezte tőlem, hogy szerintem melyik Szalkai a jobb fej. Alig jutottam levegőhöz, aztán azt mondtam, hogy Bertalan a legjobb fej, de Kriszta közölte, hogy övele egyelőre nem szándékozik komolyabban foglalkozni, legfeljebb majd akkor, ha megnő. Erre közöltem, hogy fogalmam sincsen, melyik a jobb fej, mert egyáltalán nem tudom őket megkülönböztetni.

– Ketten együtt nagyon aranyosak – magyarázta Kriszta

(most már aranyosak voltak!) – Csak azt nem tudom, külön-külön is azok-e. Érted?

Hát ezt baromira nem értettem. Már mint a lányokat. Megpróbáltam azért türtőztetni magam, s azt mondtam Krisztának:

– Szerintem külön-külön olyanok, mint én.

Kriszta elgondolkodott, azután azt mondta, hogy ez bizony lehetséges. Ettől erőre kaptam, s megkérdeztem tőle:

– Ha lenne egy ikertestvérem, belénk is szerelmes lennél?

Erre azonban nem tudott válaszolna, mert Éva néni jelezte, hogy azonnal szétültet bennünket. Én mindenesetre odasúgtam Krisztának, hogy őneki például nagyon szívesen lennék ikertestvére. Egy darabka papírra azt írtam neki:

„És ha ikertestvérem lennél, Apuapu elvinne minket az amazonasi őserdőbe. Mi meg csak állnánk és bambulnánk, de Apuapu megmutatna nekünk mindent: lajhárt, övesállatot és tapírt. Hallod a jaguárokat?”

„Rémesen huhognak”, írta a papír hátára Kriszta.

Ettől majdnem hülyét kaptam.

„A jaguárok valóban rémesek, de nem huhognak, mert még annál is rémesebbek, de Apuapu kifog rajtuk”

„Nagyon félek”, írta soraim alá Kriszta.

„Ne félj, mert akkor elriasztod a hangyászokat. Apuapu biztos érzékkel különbözteti meg sörényes hangyászt a dolmányos hangyásztól. Melyik tetszik jobban?”

„És neked?”, kérdezte Kriszta. Sejtettem volna, hogy a hangyászokat ugyanúgy nem tudja megkülönböztetni, mint a Szalkaiakat. Még ez volt az én szerencsém.

„Nekem a dolmányos. Haza szeretném vinni, de Apuapu azt mondja...”

Kriszta kivette a kezemből a papírt, s odaírta:

„Hogy anyád frászt kap tőle.”

– Pontosan – súgtam neki. – De honnan tudod?

– Onnan, hogy mi nők frászt kapunk a dolmányos hangyásztól – súgta vissza.

Amikor ezt mondta, úgy éreztem, meg tudnák halni érte.

– Ez igaz – súgtam. – Anyukám még a hangyától is frászt kap. Meg az örökmozgótól is.

– És az Apuaputól is – folytatta Kriszta.

Igaza volt, mégis rosszul esett. Éva néni ekkor szólított fel harmadszor, hogy még két példát kér, de hogy mire, arról fogalmam sem volt. Azért megpróbáltam:

– Sörényes és dolmányos.

Hatalmas nevetés tört ki.

– Kettőnek kettő – mondta Éva néni nagyon higgadtan, – de hol az alany és az állítmány? Megpróbálsz figyelni?

Megpróbáltam. Ekkor Éva néni azt javasolta, hogy legyen az alany „az apa”, és Krisztát szólította fel, ő pedig hibátlanul mondta:

– Az apa az amazonasi őserdőben elmagyarázza az ikreknek a sörényes és a dolmányos hangyász közti különbséget.

Hatalmas nagy ötöst kapott. Éva néni meg tanulmányt írt az esetről az Iskolakultúra nevű folyóiratba.

12 Szalkai Bertalan azt mondja, hogy „hajaj!”

Aztán végre valahára megint négyet csengettek, de csak Szalkai Bertalan volt. Persze azonnal bátyái felől érdeklődtem.

– A Pisti megy a Laci azt üzenik, hogy már találtak egy Kornél aput is.

– Mást nem üzentek? – kérdeztem

– Mást nem, csak azt, hogy adj nekem pénzt egy háromgombos fagyira.

Elmagyaráztam neki, hogy nekik van igazi apukájuk, az ő kötelessége fagyira adni, de Bertalan erre csak annyit mondott, hogy:

– Hajaj!

Én meg óvatosan megkérdeztem tőle, hogy milyen ez a Kornél.

– Először is jóságos – kezdte Szalkai Bertalan.
– Honnan tudod? – gyanakodtam.
– Onnan, hogy ő adott fagyira rendesen.
– Csak úgy odamentél hozzá, és kértél?
– A Kornél jött oda énhozzám, és megkérdezte, hogy ismerem-e azt a két egyforma srácot, akik állandóan utána kajtatnak, de nekem nem volta szabad elárulnom őket, ezért azt mondtam, hogy azok nyomozók, az én testvéreim viszont ötödikes tanulók.

– És elhitte? – kérdeztem kissé kételkedve.
– Teljesen. Aztán azt kérdezte, akarok-e én is nyomozó lenni. Persze, hogy akartam, erre a Kornél azt mondta, hogy akkor én nyomozzam azokat, akik őt nyomozzák. És ehhez adott egy kis fagyipénzt. Mit mondasz, most tényleg nyomozzam én is őket?
Ebbe már én is belezavarodtam.

13 Anyukám is azt mondja, hogó „hajaj!”

Aztán anyukám megint szomorú lett, és én erre azt mondtam neki, hogy igazán nem akarom idegesíteni, pedig nagyon szerettem volna vele beszélgetni. Ekkor elmosolyodott, és azt mondta, hogy én bármikor idegesíthetem. Én meg azt mondtam neki, nagyon félek, hogy megint sírni fog, ha megkérdezem tőle, amit akarok. Ám ő ekkor már nevetni kezdett, és én megkérdeztem:

– Ha tudnád, hogy Apuapu tíz év múlva egészen biztosan visszajön, várnál-e rá?

– Apukád nem hadifogságban van kisfiam, éppen hogy nagyon is szabad – felelte anyukám.

Ebből nem sokat értettem.

– És ha azt tudnád egészen biztosan, hogy tíz év múlva megbánja? – kérdeztem.

– És addig mit csináljak?

– Én várnék – mondtam neki.

– És addig nem lenne más barátod? Addig nem lenne feleséged? Erre nem tudtam válaszolni. Csak azt tudtam mondani:

– Addig nekem nem lenne másik apu.

– Megértelek, egy másik apu tényleg nem olyan, mint az igazi, de azért...

Anyu elhallgatott. Félttem, hogy sírni kezd, mégis nagyon meg kellett mondanom neki:

– Ne is haragudj, Anyu, Laci apu éppen olyan, mint Pityu apu vagy Feri apu.

– Már hogyan lehetnének ugyanolyanok! Laci apu magas és szőke, Pityu apu meg...

– Hozzád képest töpörtyű! – mondtam ki az igazságot, ugyanis anyukám szép sudár volt.

– Fekete és karcsú – javított ki anyukám.

– És keszeg. Meg sem tudta emelni az örökmozgót – vitatkoztam.

– Feri apu viszont könnyedén megemelte – védekezett anyukám.

– Mert Feri apu egy nagy debella – vágtam vissza.

Anyukám elmagyarázta, hogy csak a nők lehetnek debellák, például Párniczky néni debella. Erre és azt mondtam, hogy Feri apu éppen olyan, mint Párniczky néni. Anyu erre nevetni kezdett. Ezzel, azt hiszem, Feri apunak örökre vége volt, de a többi apu sem állt nyerésre. Talán csak a Kornél.

– Csak azt nem értem, hogyan lehetnek egyformák számodra – hajtogatta anyukám.

– Azért, mert egyiküknek sincsen apu-szaga – mondtam.

Erre anyukám nagyot hallgatott. Ekkor arra is figyelmeztettem, hogy Apuapu aranytollú halacskának nevezte őt, ő pedig Apuaput aranytalpú sünikének.

Erre anyukám megint nevetett. Aztán sírni kezdett. Végül ugyanazt mondta, amit Szalkai Bertalan, hogy:

– Hajaj!

14 Megjelenik a szakállas illető

Másnap akkor csöngettek a nyomozók, amikor anyukám is otthon volt.

– A nyomozók? – kérdezte anyukám, és titokzatosan mosolygott.

– Ezt honnan tudod? – kérdeztem idegesen

Anyukám elmondta, hogy már jól ismeri őket. Többször is jártak nála, amikor én különtornán és agyagozáson voltam. Mindannyiszor illedelmesen bemutatkoztak, felmutatták nyomozóigazolványukat, és udvariasan kérdezték őt erről-arról.

– Miről? – kérdeztem izgatottan.

– Ó, nem, ez hivatali titok – rázta gyönyörű fejét anyukám.

Megadtam magam. Mondtam neki, hogy akár ott is maradhat, de az én anyukám nagyon tapintatosan félrevonult a kishőszobába, a Szalkaiak meg bezúdulnak.

– Megvan a szakállas! – ordították, de olyan hangosan, hogy azt a kishőszobában is biztosan hallani lehetett.

– Hol volt? – kérdeztem.

– Nem érdekes – mondták a Szalkai fivérek. – Tessék, itt van.

– Elhoztuk magunkkal – magyarázta Szalkai Pisti.

– És mi már megyünk is – búcsúztak.

– Ha van valami reklamáció, üzenj a Krisztával – kiabálta Szalkai Laci a lépcsőházból.

Most nekem is úgy rémlett, hogy ő a jobbik fej.

A következő pillanatban megjelent egy szakállas illető.

– Az a helyzet... Bocsánat, Balkay Kornél vagyok, és a barátaid... Idehoztak. Te vagy a Peti, ugye?

Pont olyan volt, mint az őserdőben: vézna, szemüveges. És persze szakállas. Egyelőre ennyi.

– Anyukámhoz tetszett jönni? – kérdeztem tőle udvariasan, ahogyan ez anyukám szerint az ilyen okos kisfiúkhoz illik, mint én vagyok.

– Dehogyis! Hozzád hoztak... Vagyis jöttem. Azt mondták, mármint a nyomozók, hogy nagyon szeretnél velem találkozni.

Még hogy én! Volt képük ezt mondani. Hány fagylatot kaphattak ezért?

– Felmutatták a fényképemet, valóban én voltam. Csak azt nem tudom, hogyan került hozzájuk.

Én bizony tudtam! Erről a fényképről hittem azt, hogy a rajta látható férfi nem más, mint Apuapu születésem előtti szakállas képe, pedig csak a Kornél volt. Sírni szerettem volna, de összeszedtem magam, okos nagykisfiú lettem, és betessékeltem.

– Csak néhány percre. Ez a te szobád? Nahát! Itt vannak az én kedves ismerőseim: a fokföldi malac, a tobzoska, a dél-amerikai tapír, meg a dolmányos hangyász.

Mind ismerte őket, nem úgy, mint Kriszta, aki képtelen volt megkülönböztetni a hangyászokat. Bezzeg a Szalkaiakat nagyon is meg tudta.

– Anyukám mesélte?

Kornél cseppet sem jött zavarba.

– Természetesen mesélt rólad, de ezeket a titkokat nem mondta el. Tizennégy éves koromig állattanász akartam lenni, de az elektromosság is érdekelt. Aztán az apám döntött. Jól hallottad, az apukám. Helyettem. Ilyen is van.

– Apuapu felfedező akart lenni. De még lehet. Nekem előre elmesélte az összes felfedezőútját. A Földön már nincs fehér folt a számára, ezért most a világűr következik – meséltem Kornélnek.

– Az pedig szerencsére végtelen, vagy legalább is akkora, hogy még a képzeletnek is akad benne hely bőven – magyarázta Kornél.

Megkérdeztem tőle, neki személyesen van-e elegendő képzelete. Azt felelte, hogy valamekkora bizonyosan, de persze nem akkora, mint egy gyereknek. Én meg elmeséltem neki, hogy Apuapunak akkora hatalmas volt a képzelete, hogy abban mind a ketten kényelmesen elfértünk.

– Egy képzeletbuborékra gondolsz, amely könnyen felemelkedik, átlátszó, mégis megvéd mindentől?

Pontosan erre gondoltam, de vajon ezt a Kornél honnan tudta, ezen töprengtem.

– Látlak benneteket innen lentről, és integetek nektek – kiabálta Kornél odalentről.

Mivel Apuapu visszaintegetett neki, én is így tettem.

– Nem akarsz velünk jönni? – kiabáltam le Kornélnak.

– Menjetek csak, én addig tanulmányozom ezt az érdekes szerkezetet.

– Örökmozgó, vagyis annak készült. Apuapu kezdte el... – magyaráztam, de már nem odafentről, hanem odalenn.

– Már vissza is jöttél? – kérdezte Kornél.

– Hát igen – feleltem.

– Én nem tudok örökmozgót készíteni, de hogy meginduljon, aztán újra meginduljon, abban segíthetek.

– Te talán feltaláló vagy? – kérdeztem.

– Ó, nem – felelte Kornél –, de szeretek mesterkedni.

Ekkor lépett be anyukám, és természetesen azt kérdezte:

– Hát ti?

Kornélra mutattam:

– Kinyomozták nekem.

– Ismerkedtünk – mondta Kornél –, de nekem most men-nem kell.

– Nem viszed magaddal az örökmozgót? – kérdeztem Kornélt.

– Elvihetem. Ha elbírom... – felelte Kornál.

Először nagyon drukoltam azért, hogy ne bírja, aztán, amikor láttam, hogy nagyon erőlködik, már azért drukoltam, hogy mégis csak elbírja. Sikerült neki. Anyukám nagyon büszke volt rá. Elkísérte az ajtóig, s megpuszilta. Kornél is őt, de már alig volt ereje hozzá.

Amikor elment, anyukámnak őszintén megmondtam, hogy láttam ahogyan megpuszilták egymást.

- Nem akartuk eltitkolni – mondta anyukám.
- Vigasztalt? – kérdeztem.
- Így is lehet mondani – mosolyodott el.
- És még hogyan lehet? – undokoskodtam.
- Úgy, hogy jól esett neki is, meg nekem is – felelte anyukám, és könnyes lett a szeme.
- Nem vagyok irigy – vigasztaltam, s hozzátettem: – Különbösen is Kornél jó fej.

Mert tényleg az volt. Ezt persze anyukám nálam is sokkal jobban tudta. Onnan tudom, hogy ezt mondta:

– Már nem haragszom, hogy kiszekíroztad Pityu aput, Feri aput meg Laci aput, pedig ők is eléggé jó fejek voltak, de Kornél ráadásul jó ember is.

15 Felbukkan a pasas

Teljesen váratlanul bukkant fel Apuapu. Annyira váratlanul, hogy még a nyomozók se vették észre. Csak én. Úgy történt, hogy a felsősöknél néhány osztályban megjelent egy pasas, akit végül a 7/b-ben leplezett le Sopniczky tanár úr. Neki hat gyereke van, és mind a hat fagyira kunyerál, és ezért a Sopniczky délutánonként kénytelen biztosítási ügynökként lakásról lakásra becsöngetni. Ezt onnan tudom, hogy nálunk is járt és földrengés, jégeső és napfogyatkozás ellen akart minket biztosítani, de anyukám nem akarta, amire a Sopniczky megsértődött, s azt mondta, hogy még megbánjuk. Anyukám erre elnevette magát, visszahívta, és életbiztosítást kötött a tengeri malacaimra. Jól tette, mert azóta is élnek. Szóval a pasas megjelent először az 5/a-ban, majd a b-ben, ahová a Szalkai ikrek is jártak, előbb Dél-Amerika ásványkincseiről, majd növény- és állatvilágáról mesélt, majd zsebeiből különböző színű és fazonú tengereimalacokat húzott elő, akik, mint tudjuk, dél-amerikai eredetűek, akár közeli rokonuk, a vízidisznó, vagy a tapír, a ja-

guár és a sörényes hangyász. Letette őket a tanári asztalra, kérte őket, hogy koncentráljanak, de ők inkább szerteszét szaladtak, Ibolya néni sikoltozott, a tanulók pedig hajkurászni kezdték őket. Amikor az ötödikesek egy kivételével (amelyiket Ibolya néni szatyrába tettek) összeretartották őket, a pasas elmondta, hogy ő a Little Animal Biztosítótól jött, s nála mindenféle ott-hon tartott kisállatra lehet életbiztosítást kötni, kivéve kakadurát és teknőcre. Ibolya néni megkérdezte, azokra miért nem, ugyanis neki éppen teknőcei voltak, már kislánykora óta, amire a pasas azt felelte, azért nem, mert azok tovább élnek, mint egy biztosító. Ibolya néni erre megnyugodott, és miután a pasas felírta azoknak a tanulóknak a címét, akik úgy gondolták, hogy szüleik biztosítják kedvenc kisállataikat, szívélyesen átkísérte a 7/b-be, ahol a Sopniczky azzal fogadta, hogy „Édes öregem, azonnal szívódj föl, mert a házirendünk szigorúan tiltja az ügynökösködést. Egyáltalán hogyan jutottál be az épületbe?”

– És hogyan jutott be? – kérdeztem izgatottan, mert már sejtettem, kiről van szó, azt is tudtam, hogy a Bajuszkirály senkit nem enged be az iskolába. Még az etiópiai küldöttséget sem engedte pedig, pedig azok szénfeketék voltak és narancssárga klepetust viseltek, de a Bajuszkirály azt mondta, tőle jöhet maga a dalai láma is, de neki meg van hagyva, hogy még egy kémcsövet se engedjen az épületből kivinni. Ő pedig úgy gondolkodott, hogy ha nem lehet kémcsövet kivinni, kémeket se lehet beengedni, akkor sem, ha etiópiainak álcázza magát.

– Adott a Bajuszkirálynak egy malacot – felelte Szalkai Laci.

– És a Bajuszkirály be is idomította őrző-védő segédszemélyzetnek – toldotta meg Szalkai Pisti.

– Én hol tartja? – kérdeztem, mert még nem láttam.

– A kanári kalickájában – felelték az ikernyomozók.

Ez teljesen érthető volt, ugyanis az igazgató néni nem tűrt az iskolában semmiféle emlőst, csak madarakat. Érdekelt persze, hogy mit szóltak a kanárik a tengerimalachoz, de hát egyáltalán nem ez volt a téma, hanem Apuapu.

– Ő volt – világosítottam fel a nyomozókat.

Na, ettől egy cseppet sem világosodtak föl.

– A pasas – tettem hozzá.

Még mindig úgy bámultak, mint két tök egyforma tengerimalac.

– Apuapu – bökte ki.

– A pasas? – kérdezték egyszerre.

– A biztosítós – nyökögtem.

– Ezt honnan veszed, hiszen szakálla sem volt? – kérdezte Szalkai Pisti.

– A sörényes hangyász vezetett nyomra.

A Szalkai fivérek egymásra néztek, majd elvörösödtek. Aztán egymást vádolták, hogy erre neki kellett volna figyelmeztetni a másikat. Majd hirtelen elhallgattak, jelszót váltottak, és gyorsan kibékültek. Én meg rosszat sejtettem.

– Ez még nem bizonyíték – mondták. – Nem csak az Apuapu ismeri a sörényes hangyászt, bármelyik kisállatbiztosító ismerheti. Különben is pasas egy kicsit lökött.

– Ezt hogy értitek?

Erre csak hebegtek-habogtak. Végül azt felelték:

– Nem úgy értjük, hanem úgy, hogy kilóg az átlagból. Egy laza fazon.

Én határozottan éreztem, hogy a pasas csakis Apuapu lehetett. Mondani nem mondhattam, mert éppen a könnyeimet nyeltem.

Ők megveregették a vállamat, s azt mondták:

– Na jó, de azért még ellenőrizzük.

Kriszta szerint a pasas biztosan Apuapu. Ezt ő női megérzésből tudja.

– És azt miért nem tudod megérezni, hogy melyik Szalkai a jobbik fej? – kérdeztem.

Kriszta ezen nagyon sokáig gondolkodott, aztán elpirulva azt mondta:

– Tán azért, mert még nem vagyok egyikükbe sem konkrétan szerelmes.

Nagyon szégyelltem magam, hogy ilyen tudatlan vagyok, de vettem a bátorságot és megkérdeztem:

– Hogyhogy konkrétan?

– Valahogy. Anyukám mondta, hogy magamfajta nagyobbacska kislányok még nem konkrétan szerelmesek, csak úgy bele a világba.

– És ha tudnád, hogy melyik Szalkai a jobbik fej, abba lennél szerelmes konkrétan? – kérdeztem eléggé hebegve-dadogva.

– Lehet – felelte Kriszta olyan könnyedén, mint egy lepke.

Kezdett az egész nagyon ciki lenni.

– Kérdezd meg a mamádat, neki is van női megérzése – javasoltam kelletlenül.

– Nem! – tiltakozott Kriszta. – Ezt tőled kérdezem, mert te vagy a barátom.

Bár ez jól esett, kezdett a dolog rohadtul bonyolódni.

– Konkrétan? – kérdeztem.

– Konkrétan – felelte lepke-könnyedén.

Erre fel elmeséltem neki Kornélt. Kriszta csupa lelkesedés volt. Hogy a Kornél ilyen jó fej, meg olyan jó fej. Végül már le kellett állítanom azzal, hogy:

– Áruló!

Ezen egy kicsit csodálkozott, pedig megérezte, mire gondolkok, mert hozzátette:

– Persze Apuapu az igazi.

És megsimogatta a fejemet, mintha csak a saját maga anyukája lett volna.

16 A Szalkaiak forró nyomon

Nos, ami a kanárit illeti, annyira megkedvelte a tengerimalacot, akit a Bajuszkirály csak Bodrinak nevezett, hogy a madár énekelgetni kezdett neki, pedig már másfél éve meg se nyikkant. Olyan szépen trillázott, hogy könnyeket csalt ki a Bajuszkirály szeméből, akinek erről valami régi-régi emlék jutott az eszébe. A trillázás szép számmal csalt diákokat és tanárokat a portásfülke elé, aminek persze az lett a vége, hogy felfedezték az emlőst. Azt a magyarázatot, mely szerint a madár nem trillázna a tengerimalac nélkül, a biológia szakos igazgató néni persze nem fogadhatta el, s követelte az emlős eltávolítását, ám erre a Bajuszkirály nem volt hajlandó, inkább fölmondott, s átment a Little Animal Biztosítóhoz, ahol – miután ő is biztosította állatait – azonnal állatgondozói pótlékot is kapott.

A Szalkaiaknak több sem kellett, a forró nyomon elindulva a Little Animal Biztosítóhoz jutottak, ahol látszólag a Bajuszkirályt látogatták, valójában azonban a pasast figyelték. De hiába. Ekkor óvatosan érdeklődni kezdtek, s hamarosan kiderült, hogy a pasas már nem dolgozik ott, különben is csak próbaidős volt néhány hétig. Végül is nem alkalmazták, mert az igazgató néni feljelentést tett, melyben a pasast a Kogutowicz Manó Általános Iskola házirendjének megsértésével, állatkínzással és rágalmazással vádolta. Ez utóbbi fájt nekem legjobban, mert Apuapu ilyen sosem tett volna. Ha pedig tett, akkor mégsem Apuapu. Ezzel kapcsolatos véleményem akkor sem változott, amikor megtudtam, mit jelent a rágalmazás. Be kellett vallanom, sokkal rosszabbra gondoltam, de semmi pénzért nem vallottam volna be, mire, pedig a Szalkai ikrek ravasz keresztkérdésekkel ostromoltak.

– Azt írta az igazgató néni, hogy megrágalmazta a tapírt. Azal, hogy dél-amerikai. Pedig szerinte a tapír hátsó-indiai emlős.

– Tapírból hátsó-indiai is van – világosítottam fel őket –, de

van dél-amerikai is, csak egyszer ki kellene mennie az Állatkertbe – tettem hozzá dühösen.

– De ő csak azért se megy ki, mert utálja az emlősöket – magyarázta Szalkai Pisti.

– Akkor miért lett biológus? – kérdeztem.

Gyorsan meg is bántam, mert féltem, hogy Apuapu helyett ezt fogják kinyomozni. Ezúttal azonban szerencsém volt.

– Hogy szakszerűen szekálhassa az emlősöket – mondta Szalkai Laci, majd megkérdezte: – Folytathatjuk?

A folytatás az volt, hogy mégiscsak nyomára bukkantak a pasasnak.

– Ezúttal szakállat viselt – közölte Szalkai Pisti.

– Még hozzá álszakállat – tette hozzá Szalkai Laci.

– Mikulásnak álcázza magát – folytatta Szalkai Pisti.

– Szabályos Mikulásnak, vattaszakállal. A belvárosban sétál, és feldiktáltatja a gyerekekkel, mit szeretnének karácsonyra.

– Ugye, gyerekeknek álcáztatók magatokat? – reménykedtem.

– Nem esett könnyen, de ezt tettük, de előbb egy darabig figyeltük – felelték.

– Olyan volt mint a reklámmikulások szoktak lenni azzal a különbséggel, hogy a szaloncukor mellé tengerimalacot is adott.

Most már egészen biztos voltam benne, hogy a pasas, vagyis a Mikulás nem más, mint Apuapu

– Honnan volt neki ennyi tengerimalaca? – érdeklődtem

– Ezt már kinyomoztuk. A Little Animal Biztosító bőségesen ellátja ügynökeit tengerimalaccal – közölte Szalkai Laci.

– Aztán vettük a bátorságot, és gyerekeknek álcázva magunkat, megszólítottuk.

– És? És? És? – könyörögtem.

– Én egy nyomolvasó nagyítót, egy kilogramm tejkefemellát és a Láthatatlan ember című regényt kértem – számolt be Szalkai Pisti

– Én egy mobiltelefont, egy kilogramm tejkaramelett és egy ujjlenyomatot – folytatta Szalkai Laci.

– Ujjlenyomatot? – hüledeztem

– Azt. Őtőle. Azt mondtam, gyűjtjük híres emberek ujjlenyomatát.

– És adott?

Már mutatták is. Most már biztos voltam abban, hogy a Mikulás is Apuapu. El akartam kérni az ujjlenyomatot, de nem adták, hiába kapkodtam utána. Azt mondták, nyomozati anyag. Aztán elmondták, hogy másnapra elveszítették a nyomot. Tizenhát mikulást igazoltattak, egyikükben Sopniczky tanár úrra ismertek, de a pasast – ők továbbra is így nevezték – nem találták. A Mikulás Központban annyit tudtak meg, hogy az egyik mikulástól meg kellett válniuk, mert lekevert egy szemtelen srácnak, aki lerántotta a vattaszakállát.

– És mit kellett volna tennie? —kérdeztem felháborodottan.

– A szabályzat szerint meg kellett volna simogatni a fejét.

El voltam keseredve. Ők is, mert újból elveszítették a nyomát, kivéve az ujjlenyomatát.

Javasoltam, hogy ezen a nyomon induljanak el, de ők hevesen csóválták a fejüket. Be kellett látnom, jogosan, hiszen nem valószínű, hogy a pasas, vagyis a Mikulás, azaz Apuapu négykézláb közlekedne. Most már csak abban reménykedtem, hogy a pasas előbb-utóbb jelentkezik náluk, hiszen három kívánságuk után címüket is beírta az aranykönyvbe, ám ezen ők keserűen kacagtak, mert – el kell ismerni, helyesen – álcímét adtak meg.

– Hátha odamegy – reménykedtem.

Elvörösödve vallották be, hogy Ibolya néni címét adták meg neki.

Kornéllal közben nagyon jókat beszélgettünk, főleg szakmai dolgokról, mint az anód, a katód, az örvényáramok, a lábasfejük, a magyar jakobinusok és az örökmozgók, de néha

Apuapuról, akiről minden alkalommal elismerően nyilatkozott. Ezért hálából egy kicsit beavattam a nyomozásba. Megígérte, résen lesz, s minden Mikulástól kér valamit Karácsonyra. Megkérdeztem, hogy mit, de erre azt mondta, hogy ez egyelőre még titok. Ezt aztán Kriszta azzal magyarázta, hogy nem csak a nagyobbacska kislányok, hanem az érett férfiak is tudnak szemérmesek lenni.

– Úgy érted, titkolózni? – kérdeztem.

Kriszta erre nagyot nevetett. Pontosabban kiröhögött.

– Elrejteti érzéseiket – mondta pukkadozva.

– Te is el tudod? – kérdeztem csodálkozva.

– Próbálgatom – mondta őszintén.

Ennek örültem, mert nem bántam volna, ha gondosan elrejtí elöllem a Szalkaiak iránti érzéseit.

17 Távoli világok

Krisztának sajnos nem nagyon sikerült érzései rejtegetése, olyannyira, hogy én már csak abban reménykedtem, hogy ő meg a Szalkai fivéreket faggatja, hogy engem jó fejnek tartanak-e. Az viszont nagyon jó volt, hogy bármennyit is meséltem neki Apuapuról, sosem unta meg, és általában ilyeneket mondott, hogy „Hát igen, a te Apuapud a fellegekben jár.” És hogy mennyire igaza volt, az már másnap bebizonyosodott.

A Szalkaiak természetesen elmentek Ibolya nénihez, de ő azt mondta nekik, hogy ő hároméves korában látott utoljára Mikulást, az viszont annyira igazi volt, hogy latinul beszélt. Már a lépcsőházba voltak, amikor utánuk kiabált, hogy ha Mikulást nem is, de krampuszt azt látott, méghozzá az Oktogonon. Attól féltem, ez is Apuapau lesz, és sajnos így is volt. A Szalkaiak kíméletlenül kinyomozták. Szerencsére csak egy napig kellett krampusznak lennie, mert, amint ez később kiderült, táviratilag

behívták a Hyperszuperhez, hogy végre megvalósíthatja ötletét. És másnap a testvérek meglátták odafönn. Szó szerint a fellegekben járt. Egy reklámléggömből eregetett le kicsi ejtőernyővel Hyperszuper mosóporral teli vödörskéket. Mindez az ő ötlete volt, és a Hyperszupertől életfogytiglani ingyenes mosóport kapott érte. Így persze gyerekjáték volt a Szalkaiaknak megtalálni.

– Mindenesetre, hogy ne fogjon gyanút, Bertalan öcsénket küldtük hozzá, aki szépen Mikulás bácsinak szólította, és ő is gyorsan bediktált három kívánságot. A pasas fölírta, s azt mondta Bertalannak, hogy őneki valahonnan nagyon ismerős – mesélte izgatottan Szalkai Pisti.

– Bertalan esküdözött, hogy még sosem találkoztak – vette át a szót Szalkai Laci – ekkor azonban a pasas fogadást ajánlott föl: ha valóban nem találkoztak, azon nyomban vesz neki egy kiló tejkaramellát. Ugyanis Bertalan is ugyanúgy szereti, mint mi.

Ekkor mindketten röhögni kezdtek.

– A pasas ekkor még arra is emlékeztette öcsénket, hogy még ujjlenyomatot is adott neki. Ekkor Bertalan azt visította, hogy az nem ő volt, hanem mi, ő pedig nem mi, hanem ő, és kéri a nyereményét.

Szalkai Laci képtelen volt folytatni, mert erősen csuklani kezdett.

– Nem tehattünk mást, felfedtük magunkat, hogy Bertalan megnyerje a tejkaramellát, de a pasas közölte, hogy mi már kértünk kétszer egy kilót, majd mi adunk az öcsösnek hatvanhat és egyharmad dekát.

Ekkor viszont nekem kellett röhögnöm. Csak nagy nehezen értünk a történet végére. Ez pedig úgy szólt, hogy Apuapu meghívta őket az Alsólágymányosi Nyugdíjasklubba, ahol diavetítéses ismeretterjesztő előadásokat szokott tartani „Távoli világok” címmel.

– Ez pedig halálbiztosan Apuapu – szögeztem le.

– Most már mi is úgy gondoljuk, hogy csak ő lehet – mondta

Szalkai Pisti –, ugyanis ezúttal Az Amazonas őserdeiben címmel tartott előadást.

– Baromi jó volt, megérdemelte a vastapsot – jegyzete meg Szalkai Laci.

Én meg nagyon büszke voltam Apuapura.

– Csak az volt a baj – vette át a szót Szalkai Pisti –, hogy az egyik néni megkérdezte, mikor járt utoljára Dél-Amerikában, ugyanis ő Argentínából telepedett haza nemrég, s valami Santos vagy Lantos úrról érdeklődött.

– Santos úrról – javította ki – Szalkai Laci.

– Ez most teljesen mindegy, mert az Apuapu őszintén bevallotta, hogy sosem járt még Dél-Amerikában – vágott közbe Szalkai Pisti.

– És amikor ezt meghallották, még erősebben megtapsolták – ragadta magához a szót Szalkai Laci. – És mi is megtapsoltuk, mert az az igazán nagy dolog, ha valakinek el sem kell mennie oda ahhoz, hogy mindent tudjon róla.

– Mert el tudja képzelni Dél-Amerikát, meg a Szíriuszt is... – kezdtem mondani, de láttam rajtuk, hogy ennek a történetnek egyáltalán nem ez a vége.

– Csak az volt a baj, hogy egy ideges öregúr kikérte magának az egészet – bökte ki Szalkai Pisti. – Mert hogy ő mindig is szeretett volna eljutni távoli világokba, de a régi rendszer még a szomszédos szocialista országokba sem engedte, mert politikailag nem volt megbízható, most meg, amikor már mehetne, mert most már nagyon is megbízható, nem mehet, mert állandóan vízhajtót kell szednie. És ő kikéri magának, hogy neki olyan ember számoljon be Dél-Amerikáról, aki még sosem járt ott. Hiába próbálták lehurrogni, ő odahívta a klubigazgatót, és hiába éljeneztek hangosan a többiek Apuaput, ő megígérte, hogy többé ilyesmi nem fog előfordulni.

– Milyesmi? – kérdeztem rosszat sejtve.

– Apuapu. Szóval ő az, aki ott nem fordulhat elő többé.

– És mit szólt ehhez Apuapu? – kérdeztem nagyon letörve.

– Mosolygott, és állandó éljenzés közben autogramokat adott – felelték a nyomozók.

Az igazi baj azonban az volt, hogy Apuapunak ezután ismét nyoma veszett, méghozzá több mint két hónapra.

Kriszta azzal nyugtatott, hogy:

– Ne félj, a rossz pénz nem vész el.

Ez ellen tiltakoztam.

– Nem úgy értem – magyarázta Kriszta.

A Szalkaiak sem úgy értették, amikor lököttnek nevezték. Ebből elegendő volt. És ezt látszott is rajtam, mert Kriszta megkérte, hogy nézzek a szemébe.

Megtöröltem és belenéztem. Aztán ő is megtörölte. Aztán mind a ketten nevetni próbáltunk, én meg a Kornélra tereltem a szót, és ebbe Kriszta is szívesen belement, mondván, hogy:

– Az élet megy tovább

Ezen aztán megint töprenghettem.

18 Háromszor mondta, hogy „kisöreg”

Az az igazság, hogy Kornél annyira jó ember volt, hogy hetekig teljesen megfeledkeztem a nyomozókról. Ők viszont teljesen gőzzel nyomoztak tovább, és egyszer csak azzal állítottak be, hogy másnap délután három órakor legyek a Zoobutik állatkereskedésben, ahol Apuapával találkozhatok, a jelszó pedig az lesz „És kakadu is kapható?” Nem értettem, miért van szükség jelszóra, amikor Apaaput a szagáról is megismerem.

– Mert ezúttal biztosra kell mennünk – felelte Szalkai Pisti gondterhelten.

Azt is elmesélték, hogyan nyomozták ki. Ötszáz cédulát ragasztottak ki abban az utcában, ahová Apuapu költözött, ezzel a szöveggel: „Életbevágóan fontos, becsületbeli üzleti ügyben

várjuk a Zoobutik féle állatkereskedésben, holnap délután pontban háromkor, a jelszó: És kakadu is kapható”.

– És honnan tudtátok meg a címét? – kérdeztem.

Erre baromi nagy csend lett.

– Anyukád mondta meg nekünk – bökte ki Szalkai Pisti.

– És miért nem kérdeztétek előbb?

– Mert mi nyomozók vagyunk és nem kunyerálók, érted! – figyelmeztetett Szalkai Laci.

Világos, hogy ő a jobbik fej, ismertem el keserűen, de elhatároztam, nem mondom meg Krisztának, nyomozza ki ő magának a szíve szerelmét.

– És miért nem hívtátok személyesen, amikor megtudtátok, hogy hol lakik? – faggattam tovább a nyomozókat, de erre dühösen csak azt válaszolták, hogy ez:

– Szakmai titok.

Fél percig sem maradt az, mert Szalkai Bertalan elkottyantotta, hogy sokszor jártak nála, sok-sok újságpapírt és egyéb eladható hulladékot kaptak tőle, és mindannyiszor jócskán fagyaltalra is.

– Ott jön! – kiáltotta Szalkai Bertalan.

– Oszolj! – kiáltották a Szalkai ikrek.

– És kakadu is kapható? – kérdezte Apuapu.

Én egy árva hangot sem tudtam kinyögni. Ő még egyszer megkérdezte, de én nem tudtam, hogy mit kell erre válaszolni, ugyanis ezt elfelejtették megmondani Szalkaiak, ezért csak bambultam. Ekkor Apuapu azt mondta:

– Hát akkor szervusz.

– Szervusz – mondtam én is, majd megkérdeztem: – Tényleg te vagy? Az igazi?

Erre Apuapu, az igazi, eléggé hülyén vigyorgott.

– Miért nem jöttél sohasem? – kérdeztem majdnem sírva.

– Mert talán mégsem én vagyok az igazi – felelte Apuapu.

– Ezt nem értem – mondtam.

– Én sem – felelte Apuapu. – Mert ez nagyon bonyolult, de ne

is golyózzunk ezen, mert vízinövények nőnek a fejünkben. Ezek szerint anyád mégis megengedte neked a tengerimalacot?

Valóban megengedte, de én inkább kistetvért szerettem volna, és ezt meg is mondtam Apuapunak.

– „Fontos üzleti ügyben”, ez volt a papíron, – mondta Apuapu. – Itt akarsz valamit venni? Megjegyzem, egy kakadu százezer forint. Inkább vegyünk tapírt.

Ráztam a fejem, hogy nem akarok semmi se vásárolni.

– Akkor húzzunk ki innen, mert megsüketülök a csicsergéstől. Olyan, mintha egy lányosztályban lennénk.

– Ne haragudj a nyomozásért – mondtam, már az utcán.

De Apuapu csak röhögött az egészen, aztán egy kicsit elkomolyodva megkérdezte:

– Anyád talált már végre valakit?

Megkérdeztem, hogy ezt miért kérdezi.

– Csak mert hallottam, hogy állandóan próbálkozik.

– És te? – kérdeztem.

– Én is. Én sem vagyok jobb, sőt valamivel rosszabb. Próba, szerencse – nevetett Apuapu.

– Én eddig mindenkit elűztem – dicsekedtem neki.

Ezen megint jót nevetett. Aztán megkérdezte, hogy beüljünk-e egy cukrászdába. Én azonban egészen mást vártam. Meg is mondtam neki, hogy azt vártam, hogy az őserdőbe, a Szíriuszra vagy a papayákhoz akar vinni. Azt javasoltam, akkor inkább menjünk vissza az állatkereskedésbe.

– Mik is azok papayák? – kérdezte Apuapu egy kicsit idegesen.

A mamayákat sem tudta, és azt is elfelejtette, hogy a kormánycsapatok a tévét nézik.

– Felülhetnénk az örökmozgóra – próbálkoztam

Erre azért emlékezett.

– Már nem hiszel benne? – kérdeztem, mert éreztem, hogy már nem hisz benne.

– Az örökké béna örökmozgóban – nevetett Apuapu.

– Ne mondd ezt – kérleltem.

– Csak vicceltem – mondta.

– Te komolyan szoktál viccelni – mondtam.

– Na ide figyelj, kisöreg. Hogy is magyarázzam meg? Én voltam az a bögre az asztal szélén. Mondta anyád elégszer, hogy ne merészkedjem el odáig, aztán egyszer csak az asztalra csapott, én meg erre zutty, ripityára törtem. Te meg most össze akarsz ragasztani, de egy vacak hamutartó sem jönne ki belőlem.

– Így is Apuapu vagy, és mindig te leszel az örökmozgó feltalálója – próbálkoztam.

– És én leszek az elfelejtője is, kisöreg.

Már harmadszor mondta, hogy „kisöreg”. És ekkor jöttem rá a legborzasztóbbra: Apuapunak egyáltalán nem volt apu-szaga.

– Mit szimatolsz? – kérdezte Apuapu.

Ezt persze nem mondhattam meg. Csak azt kérdeztem még, hogy emlékszik-e még a dolmányos hangyászra.

– Milyen hangyára?

– Semmi, nem érdekes – mondtam.

– Azt hiszem, mind a ketten egy kicsit hangyások vagyunk – nevetett Apuapu.

Túl sokat nevetett, és ez már marhára idegesítő volt.

– Isten bizony, valami hangyát értettem.

– Nem érdekes, Apu. Szia!

Így mondtam, hogy „Apu”, de ezt sem vette észre. Hátba vergetett, még jó, hogy nem mondta negyedszer is, hogy „kisöreg”. Aztán elrohant.

A három Szalkai távolról nézett bennünket. Nem értettek ugyan semmit, mégis le voltak törve.

– Ne haragudj, mi csak a kötelességünket teljesítettük – mondta Szalkai Pisti.

Dehogy haragudtam. Csak nem tudtam, semmit sem mondani.

– Inkább hagyjunk békén? – kérdezte Szalkai Laci.

Bólintottam. Tényleg ő volt a jobbik fej. Ezt Krisztának is be kell vallanom, ha nagyon firtatja.

19 Örökkön-örökké

Naná, hogy egész este sírtam. A legrosszabb az volt, hogy nem mondhattam el senkinek, még anyukámnak sem, hogy Apuapu összekeverte a hangyászt a hangyával, és hogy nem volt apu-szaga.

– Találkoztam vele – csak ennyit mondtam.

– Megéreztem – mondta anyukám, majd hozzátette: – Tudod, én legalább annyira hibás vagyok.

– De te nem mentél el – mondtam neki.

– Ő pedig tulajdonképpen egyetlen hibát követett el, hogy elment. Én meg akkor hibáztam a legnagyobbat, amikor hagytam elmenni. Na persze ne úgy képzeld, hogy néztem, ahogy elpakol, hiszen tudod jól, hogy Apu megszökött. Azt volt a baj, hogy itt belül, a szívemben hagytam, hogy elmenjen, hogy elmúljon.

– És most? – kérdeztem

Anyukám sírni kezdett, én meg azt mondtam neki:

– Ne kelljen Kornél apunak hívni. És ne kelljen okos kisfiúnak lennem. És hadd maradjon az örökmozgó is.

– És maradhat feltalálójának képe is a falon – szipogta anyukám. – És a dolmányos hangyász? – kérdezte egy kicsit félve.

– Jobb neki az őserdőben – engedtem neki.

Anyukám nagyon megkönnyebbült.

– És miért szeretnéd őt, a Kornélt? – kérdeztem, mert én már tudtam, hogy én miért.

– Mert szeretnék már valakihez jobb lenni, mint ahogy Apuapuhoz sikerült –, válaszolta anyukám, majd még azt mondta – De nem akarok egyedül dönteni, válasszunk együtt, jó.

– Ha egyszer már azt mondd a Kornélnak, hogy „szívem”, akkor te már választottál. Különben is neked kell kiválasztanod, hogy ki legyen a szíved.

Anyu erre megsimogatta a fejemet, és magamra hagyott a szobámban Apuapuval.

Elképzeltem, hogy megkérem Apuaput, segítsen beindítani az örökmozgót, de ő azt mondta, ehhez türelem szükséges, neki meg sosem volt igazán türelme semmihez sem. Én erre azt mondtam, nekem már van türelmem, még őhozzá is. Erre csak hallgatott, majd azt mondta, hogy az örökmozgó már különben is az enyém.

– De emléksz rád – mondtam neki.

Őneki meg el kellett sietnie valahová. Hát ilyenek a legutóbbi találkozásaink, de nekem még ez is nagyon jó, mert mégis csak ő az igazi.

A Szalkai ikrek sokat mesélnek Apuapuról Krisztának, hogy milyen laza fej. Én nem tudom, mi az a „laza”, de valami vágy dolog lehet, mert Krisztának tetszik. És mert Apuaput jó fejnek tartja, én is egyre jobban tetszem neki. Talán már jobban, mint Szalkai Laci. De ha mégsem, azt sem olyan nagy baj, mert most egy kicsit megint anyukámba vagyok szerelmes. Kornél pedig visszacipelte az örökmozgót, és ahányszor itt van nálunk, beindítjuk. Én csak Kornélnak hívom a Kornélt, ő meg engem nem Petinek, hanem Péternek. És ez baromi jó.

Hát egy kicsit hosszúra sikerült ez a dolgozat Apuapuról, ráadásul majdnem a Kornéllal fejeztem be, pedig még mindig Apuapu a törzsfőnök, még akkor is, ha közben hangya lett a hangyászból, és akkor is, ha az örökmozgót már mi mozgatjuk a Kornéllal, ahogy Nagyanya mondja: örökkön-örökké, ámen.

20 Kornél elveszíti emlékezetét, és nyer egy tevecsikót

Furcsa dolog történt: miután anyu megengedte, hogy annyit emlékezhettek Apuapura, amennyit csak akarok, egyre ritkábban jutott eszembe Apuapu, és egyre gyakrabban Kornél. Bár nagyon sokat beszélgettem Kornéllal mindenféléről, egyszer csak rádöbrentem, hogy tulajdonképpen alig tudok róla valamit, szóval gyerekkoráról, szüleiről, vagyis Kornél történetéről. El is mondtam anyunak, aki először azt mondta:

– Ez biztosan azért van, mert Kornél most már itt van velünk.

Akkor Kornél már nálunk lakott, mert elvették egymást, vagy hogy is mondjam. Mindenesetre azt mondták egymásról, hogy „a kedvesem”. Most már hivatalosan, mert erről papírjuk is volt, úgy hogy amikor anyu mondta Kornélról, hogy „a kedvesem”, akkor azt jelentette, hogy „a férjem”, és amikor Kornél anyuról, akkor meg azt, hogy „a feleségem”.

– És sosem mondtad el vele, hogy kicsoda, micsoda, meg a szülei és a nagyszülei, meg a pereputtya? – kérdeztem anyut.

– Nem. Miért? Kellett volna? Annyit tudok, hogy a szülei elég korán meghaltak, s hogy nagyszülei sem élnek – felelte.

Nem tudtuk eldönteni, hogy Kornélnak jól esne-e vagy éppen ellenkezőleg, fájdalmat okozna-e, ha a családjáról beszéltetnénk. Így hát megpróbáltuk magunk összeszedni, amit tudunk. Ez pedig összesen annyi volt, hogy Kornél mamája diétásnővér volt egy szanatóriumban és nagyon szép haja volt, meg hogy Kornél papája többet volt a szanatóriumban, mint otthon. Hogy ott a szanatóriumban ismerték meg egymást Kornél szülei. Még azt is tudtuk, hogy Kornél nagypapájának órásműhelye volt, de a régi rendszerben elvették tőle, és átvette az órászövetkezet Kornél papájával együtt. Ami pedig a pereputtyot illeti, ebből mindössze három nagybácsiról-nagynéniről hallottunk: egy bizonyos Dezső bácsiról, egy bizonyos Karola néniről, meg egy bizonyos Pipi bácsiról. Ennyi.

– Slussz-passz – mondta Anyu.

Ekkor elhatároztuk, hogy felfedezzük Kornélt.

És másnap Kornél autójába belement egy török kamion. És Kornél csodák csodájára túlélte. És tulajdonképpen más nagyobb baja nem is történt, mint hogy kiesett a fél emlékezete. A régebbi fele.

Ránk jól emlékeztetett Kornél, és munkatársaira is. Még a két török sofőrre is, akik hangosan jajgatva zokogtak a kórházi ágya szélén. Mivel mi fele annyira sem sírtunk, mint a törökök, a főorvos azt hitte, hogy ők Kornél legközelebbi hozzátartozói, a testvérei, mi pedig anyuval csak a pereputtya. Legjobban a kisbárány volt oda, akit a törökök gyorsan begyömöszöltek Kornél paplana alá, amikor az orvosi konzílium besereglett a szobába. Pontosabban ekkor kezdtek el a törökök még hangosan zokogni, hogy az orvosok ne hallják a kisbárány bégetését. Az orvosok angolul beszéltek a törökökkel. Elmondták nekik, hogy fivérük semmi mását nem veszítette el, mint emlékezetének régebbi felét, amire a törökök azt mondták, hogy

– Yes!

Majd pedig azt, hogy:

– Masallah!!

Ekkor anyu felsikoltott, engem is magával rántva odaállt az orvosok meg a törökök közé állt, s azt sikoltozta:

– Ő a miénk! Ezek csak elütötték – aztán halkabban hozzátette: – De rettenetesen bánják.

– Yes we do! Türk–macsar doslugu jaszazün!!

Ami annyit tett, hogy „Igen, igen”, és hogy „Allah segítse a török–magyar barátságot!”

Ekkorára már a kisbárány az egyik ápolónő karjába került. El kellett magyarázni a főorvosnak, hogy ez egy áldozati bárány, amelyet Kornél a törököktől kapott ajándékba. A török kamion ugyanis magyar kisbárányokat szállított Üsküdarba, és

amikor megtörtént a baleset, és a törökök elismerték, hogy egyedül ők voltak a hibásak, felhívták a főnöküket, egy bizonyos Szulejmán urat, aki nyomban megparancsolta nekik, hogy engesztelésül ajándékozzák meg a sebesültet a legszebb báránnyal, amit majd, ha hamarosan visszafelé jönnek, egy igazi török tevecsikóra fognak cserélni. Hiába kérlelte őket Kornél, hogy ne hagyják ott a bárányt, ők azt mondták, ez ősi törvény, különben is, ha nem hagyják itt, mire cseréljék be a tevecsikót. Ők ugyanis nem banditák, hanem kereskedők. Ezután elővették imaszőnyegüket, és mivel be volt teljesen borulva és mohos fa sem volt a közelben, egy iránytű segítségével kelet felé fordultak, s buzgón imádkoztak Kornélért, a főorvosért meg a főnökükért, majd elviharzottak.

Mivel Kornéllal kapcsolatban nem lépett föl semmiféle komplikáció, az orvosi konzílium a tevecsikóra becserélhető bárány sorsáról tanácskozott (miközben a főorvos kockacukorral etette a kisbárányt, aki fehér köpenye zsebébe bogyózott), és úgy döntött, hogy megfelelő fertőtlenítés után helyezték el a kórház parkjában a gyermekosztályhoz közeli területen kialakítandó állatódodába. A főorvos szavát adta, hogy majd a tevecsikót (addig is a kisbárányt) Kornélnak fogják nevezni. Ez Anyu-nak nagyon nem tetszett:

- De hát főorvos úr, nem látja, a kedvesem még él!
- Én is élek, asszonyom, mint láthatja, mégis nyolcezer papagájt neveznek el rólam kis hazánkban Pityunak.

És nyomatékul mindjárt be is mutatkozott:

- Doktor Hajagos Pityu, egyetemi adjunktus, az orvostudományok kandidátusa.

21 Dezső bácsi, Karola néni, Pipi bácsi

Amikor egy hét múlva Kornélt hazaengedték a kórházból, már megérkezett a tevecsikó. A főorvos bemutatta őket egymásnak. A tevecsikó nagyon elégedett volt Kornéllal. A főorvos is. Haza is engedte. Mármint Kornélt. Ami pedig Kornél kiesett emlékezetét illeti, azt tanácsolta, hogy beszélgessen sokat szeretteivel, olvasson sokat, és lehetőleg találkozzon régi ismerősökkel. Így került sor Dezső bácsi, Karola néni és Pipi bácsi felkutatására, amiben a Szalkai ikreknek oroszlánrésze volt.

Dezső bácsi bozontos szemöldökű, hatalmas markú öregúr volt, aki nyáron is kalapot hordott, és hadonászva beszélt. Amikor anyu előadta, mi a helyzet Kornéllal, azt mondta:

– Mindent értek. Mindent megteszek az ügy érdekében. Idomítottam én teknősbékát is, kedvesem.

Aztán odalépett Kornélhoz, és alaposan szemügyre vette.

– Egészen normálisnak tűnik, de hát ez, sajnos, velejár ezzel a betegséggel.

Eztán úgy beszélt Kornéllal, mint egy hülye gyerekkel:

– Én vagyok a Dezső bácsi! Na mondd szépen, Kornél, ki vagyok én?

– Dezső bácsi – felelte Kornél nagyon udvariasan, de én látam rajta, hogy máris rettenetesen unja az egészet.

– Rendben! – dicsérte meg Dezső bácsi. – Hát akkor azt mondd meg, ki vagyok én!

Kornél másodszorra is jól felelt, Dezső bácsi azonban nem vesztítette el türelmét.

– És ha azt mondanám, hogy én nem Dezső bácsi vagyok, hanem, mondjuk, Miklós bácsi? – kérdezte nagy ravaszan.

– Akkor nem mondasz igazat, Dezső bácsi, kérlek – felelte Kornél nagyon udvariasan.

Dezső bácsi paprikavörösen süvöltötte:

– Én? Én? Én? Én sosem hazudok! Én csak keresztkérdéseket teszek föl. Méghozzá a te érdekedben, fiacskám, hogy ne maradj gyógyós. Hát akkor, mondd szépen, ki vagyok én?

– Miklós bácsi – súgtam Kornélnak, és egy nagyot hunyorítottam hozzá.

Kornél visszahunyorított, azt mondta:

– Ne haragudj, Dezső bácsi, de én már csak kitartok amellet, hogy te Dezső bácsi vagy.

– Ennyi! – jelentette ki diadalmasan Dezső bácsi, s már vette is a kabátját. – Sietnem kell a Bencés Öregdiákok összejövetelére. Hová kell sietnem, kisöreg?

– Az öreg bencés diákok...

– Bencés Öregdiákok! Nem mindegy, kisöreg, hogy egyházi atya vagy feyházi gatya.

– És ki ez a Dezső bácsi? – kérdeztük Kornélt, amikor bácsikája győztesen elviharzott.

– Az holtbiztos, hogy ő a Dezső bácsi, de egyéb nem igen jut róla eszembe. Ezek szerint bencés diák volt, de én most csak arra emlékszem, hogy mindig váratlanul betoppant, majd kisvártatva azt mondta, hogy „Ennyi!”, aztán elviharzott, s akkor is főképpen arról volt szó, hogy ő a Dezső bácsi.

Karola nénivel sem mentünk többre. A nagyon elegáns idős hölgy, aki (anyu szerint „diszkrét árnyalatú”) ezüstöslilás haját viselt, mindjárt, már az ajtóból azzal kezdte, hogy:

– Kornélka, nagyon remélem, hogy emlékezel rám!

Kornél nagyon őszintén azt felelte, hogy nem, amire Karola néni halálosan megsértődött, s szótagolva azt préselte ki magából, hogy:

– Hát ez a há-la, Kor-nél-ka?

De hogy miért kellett volna hálásnak lennie Kornélnak, azt már nem volt hajlandó elárulni, mondván, hogy azt Kornélnak nagyon jól kellene tudnia. Hiába magyaráztuk, menteggettük,

hogy Kornél elveszítette emlékezetének régebbi felét. Erre azt felelte:

– A mai fiatalok jellemző módon éppen a dolgok legfontosabb felét felejtik el. El vagyok felejtve, ez maradt nekem, de majd titeket is elfelejtenek a tieitek, kedvesem – mondta anyunak, miközben nagyon szigorúan rám szegezte tekintetét.

Kornélra viszont rá sem nézett, csak még egyszer az ajtóból, amikor ezt sziszegte:

– Szóval én nem létezem? Akkor itt sem voltam.

Ezt még anyu szerint órákig cáfolta utána maradt illata, Kornél szerint szelleme.

– Csak tudnám, hogy kicsoda ez a Karola néni, és hogy mit vétettem ellene – foglalta össze a történeteket Kornél.

Már csak Pipi bácsiban reménykedhettünk. Hogy miért hívták így, az máig rejtély maradt. Ő legalább udvariasan bemutatkozott: Pankaszi Horváth Alajos. Amikor hellyel kínáltuk, hálásan megköszönte, leült, keresztbe tette a lábát, mosolygott, bólogatott, és többé talán egy mukkot sem szólt volna, ha nem noszogatjuk. Csupán annyit sikerült belőle kihúzni, hogy ő agancs- és agyarszakértő, hites trófeavizsgáló. Ő adja ki a vadászoknak az igazolást, hogy milyen értékű, amit lőttek, találtak vagy vettek. Szóval ilyen harcias foglalkozása volt. Pedig Pipi bácsiban semmi félelmetes sem volt, leginkább kiscsibére hasonlító, pihepuha kis emberke volt, és inkább képzelte volna az ember műtyürkeszakértőnek, mint nagyvadak félelmetes fegyvereit mustrálgató hatósági embernek. Kornél nagyon erőlködött, de nem ugrott be neki semmi. Én mindenesetre megpróbáltam Pipi bácsit legalább arra rávenni, hogy utánozza a szarvasbőgést vagy a vaddisznóröfögést, de ő csak azt mondta:

– No de kérem...

Ekkor én magam próbálkoztam az utánzással, amire Pipi bácsi behúzott nyakkal csak azt hajtogatta, egyre szemrehányóbban, hogy:

– No de kérem...

És hiába kezdett el Kornél egyre szélesebb kedvre derülni, Anyu leállította barcogásomat. Ekkor Pipi bácsi gyorsan megköszönte a szíves vendéglátást, és elsietett.

Ezek után – mit tehettem mást – természetesen megkértem a Szalkai fivéreket, hogy nyomozzanak Karola néni, Dezső bácsi és Pipi bácsi után.

Pipi bácsi esetében minden stimmelt, valóban országos nevű trófeavizsgáló volt. Ezenkívül evangélikus és agglegény.

Dezső bácsiról kiderült, hogy nyugdíjas anyagkönyvelő, jelenleg egy gazdagréti társasház ügyintézője és a Bencés Diák-szövetség Dél-budai Tagozatának titkára, római katolikus és ugyancsak agglegény. Jakabos, aki másodmagával járt az osztályból fakultatív hittanra, készségesen elmagyarázta, hogy a bencések benedek rendi szerzetesek, s hazánkban Pannonhalmán van a főapátságuk, s ugyanott gimnáziumuk, amely, így mondta Jakabos, a kommunista rendszerben is működhetett, persze csak a legszigorúbb ellenőrzés mellett. Azt már a Szalkai ikrek nyomozták ki, hogy Dezső bácsi is ebbe a gimnáziumba járt, és sokáig vacillált, hogy belépjen-e a bencés rendbe. Ennek végül is az volt az akadálya, hogy a bencés rend tanító rend, Dezső bácsi pedig mindenáron könyvelő akart lenni, és az lett a „tragédiája”, magyarázta Szalkai Pisti, hogy még fogolykiváltó rend is alakult, de könyvelőrend máig sincsen. Így aztán, Dezső bácsi, ahogy Kornél mondta „rendetlen” és agglegény maradt.

Karola néni francia tanári diplomával tánc- és illemtanárként kezdte pályáját, de ez az ötvenes években (ugyanakkor, amikor elvették Kornél nagypapájának órasműhelyét) „kispolgári csökevénynek” számított. Ezen a nyomozók is csodálkoztak, mert Karola néni sem púpos, sem töpszli nem volt, hanem (anyu szerint) nagyon is fess és sudár hölgy. Karola néninek nem volt más választása, mint hogy átképezze magát néptánc és politikai háztartástan tanárnak. Kornélt persze táncrea és illemtanára tanította.

– Meg is látszik rajta – magyarázta nekem anyu lelkesen –,

valóban illedelmes ember, és remek táncos, a szó klasszikus értelmében.

Ami azt jelentette, hogy Kornél nem diszkósan, hanem úriember módjára táncol. Hadd tegyem hozzá, hogy csak anyuval táncol, és csak akkor, ha senki sem látja őket, és akkor is csak kitartó kunyerálás után. Most már, hogy szóba került a tánc és illetan, rögtön tudtam, mit kellene tennie anyunak Kornél gyógyulásáért: megtáncoltatni Kornélt abban reménykedve, hátha tánc közben sok minden eszébe jut. Lovagiasan felajánlottam, hogy visszavonulok a szobámba, sőt akár elmegyek hazulról. Anyu először bosszankodott, aztán nevetett, végül elismerte, hogy egészen jó elgondolás.

22 Illem és kellem

– Pompás volt! – újságolta anyu másnap rózsabokor arccal.

De hogy mi mindent tudott meg Kornéltól, abból csak annyit árult el, hogy ha (sajnos) nem is régi, de nagyon-nagyon fontos dolgokat. Aztán hirtelen megkérdezte:

– Mit szólnál hozzá, hogy ha, mondjuk, kiderülne, hogy Kornélnak van egy kisgyereke. Hozzánk költözhetne?

Amikor látta, hogy totál beijedtem, megnyugtatót.

– Természetesen Kornélnak nincsen gyereke, csak egy tevecsikója.

– Akkor...?

Anyu egy kicsit ideges lett:

– Ej, hát ez csak amolyan keresztkérdés volt. Éppen olyan, mint amikor Dezső bácsi azt kérdezte Kornéltól, hogy „És ha azt mondanám, hogy én nem Dezső bácsi vagyok, hanem Miklós bácsi?”

– De miért...?

Azt akartam kérdezni, hogy miért akar próbára tenni ilyen

fajta keresztkérdésekkel, de leálltam, mert közben rájöttem a válaszra. És ezzel lehetőséget adtam arra, hogy Anyu azt felelje, hogy:

– Azért, kisfiam, mert a méh nem darázs, és a krumpli nem tojás, és Dezső bácsi nem Miklós bácsi.

Ez aztán szólásmondássá vált nálunk. Ha valaki nagyon miértezett, azzal szereltük le, hogy „a méh nem darázs, és a krumpli nem tojás”. És anyu ezt mindig halálosan komoly arccal csinálta. De most titokzatosan mosolygott. Én viszont egyre idegesebb lettem, hogy talán Kornélnak mégiscsak van néhány gyereke, de az emlékezetkieséskor elfelejtette őket, és most tánc közben eszébe jutott, s bevallotta.

Egyébként sok mindennel megpróbálkoztunk anyuval, hogy Kornélnak újra története legyen. Sokat beszélgettünk vele, elvittük régi helyekre, és valami kicsiség mindig eszébe jutott. A Szalkai testvérek is szívósan nyomoztak. Már amennyi idejük maradt, ugyanis Karola néni kíméletlenül lecsapott rájuk. Ingyen és bérmentve tánc- és illemtan órákkal kínálta meg őket. Amikor ők bokros teendőikre és nyomozói esküjükre hivatkoztak, felkereste szüleiket, s közölte, hogy:

– Volt szerencsém a fiatalembereket kinyomozásom közben megismerni, s megállapítani, hogy bármennyire is derék és ügyes fiatalemberek, illemben és kellemben még bőven akad nemesednivalójuk.

A legjobb vagy hát a legrosszabb pillanatban érkezett az ajánlat, attól függ, honnan nézzük. Mindenesetre akkortájt a Szalkai szülőknek kezdett elegük lenni abból, hogy szüntelenül nyomozó fiaikat a különböző hatóságok (rendőrség, nemzetbiztonság, tűzoltóság, vámőrség, tanárság) a legkülönfélébb tiltott helyekről toloncolják haza, miközben az ikrek öt-hat tárgyból is siralmas jegyeket vittek haza. Így aztán a nyomozástól eltanácsolták és tánc- és illemtanulásra ítélték őket. Ráadásul még két példás magaviseletű, cingár, szemüveges unokahúgot is ke-

rítettek melléjük. Karola néni nagy megkönnyebbülésére, mert az ő unokahúgai jóval túl voltak az ötvenen. Már pedig cingár (vagy töltöttgalamb) és lehetőleg szemüveges és fogszabályozós unokahúgok nélkül nincsen tánc- és illemtan. Ezt anyutól tudom.

23 Lexikon-kúra

Szerencsére Szalkai Bertalan szabadlábon maradt, és hamarosan forró nyomra bukkant. Történt, hogy az elsősöket elvitték a kerületi gyerekkönyvtárba, és ott, mihelyst kérdezni lehetett, Szalkai Bertalan nyomban megkérdezte, hogy hol lehet megtalálni az elveszett emlékezetet. Zsóka néni, a gyerekkönyvtár vezetője egy hatalmas puszit cuppantott Szalkai Bertalan feje búbjára, és azt felelte, hogy azt bizony éppen a könyvtárban, azon belül is leginkább a lexikonokban.

Az pedig, hogy Kornélt lexikkal gyógyítsuk, Kriszta ötlete volt. Hála Karola néninek, Kriszta féltékeny lett a szerinte egyáltalán nem cingár, hanem inkább nádszál-kisasszony unokahúgokra, és jóval több figyelmet szentelt rám, mint az elmúlt hónapokban. Hiába sündörögtek körülötte a Szalkai ikrek (már amikor éppen nem táncoltak és illemkedtek szegények), hiába voltak ilyenkor csupa illem és kellem (olyannyira, hogy még a klotyót is illemhelynek nevezték), már-már kezdtem azt hinni, hogy Kriszta tényleg ejti őket. Hiába figyelmeztetett Kornél, és mennyire igaza volt!, hogy Kriszta csak velem versenyezteti az ikreket. De még ha áspiskígyót is melengettem lelkemben Kriszta személyében, akkor is Kriszta volt az, aki kitalálta, hogy kezdjük el Kornélnak felolvasni sorban A-tól Z-ig a lexikon címszavait, s figyeljünk, melyikre hogyan reagál.

Ehhez két ember kellett: egy, aki olvas, és egy másik, aki figyel. Előbb anyu volt a másik, de hamarosan cserélnünk kellett, mert bizony a lexikonban eléggé sok olyan címszó akadt, amelyek (anyu szerint) nem egy magamfajta gyereknek való, még akkor is, ha már nagykisfiú vagyok, és már azt is tudom, hogy nem a gólya hozza a kisbabát. Ezt különben már Kriszta régen elmagyarázta: szerelem, hímvarsejt, petesejt, a többi jön magától, csak idejében kell bemenni a kórházba. Már csak azt nem tudtam, hogyan lesz a kicsi gólya. Szóval a nagykisfiúnak nem való címszavakat anyu mindig átugrotta, de azért ceruzával megjelölte őket, hogy majd négy szemközt felolvassa Kornélnak. Csak később tudtam meg, hogy ez remek mulatság volt számukra, és Kornélnak sok minden eszébe jutott a nem nekem való címszavakról.

Én persze éjszakánként szorgalmasan végigböngészttem a ceruzával megjelölt címszavakat, s próbáltam kitalálni egyrészt azt, hogy mit szólhatott ezekhez Kornél, másrészt meg azt, hogy miért nem valók még nekem. Kriszta azt mondta, ha nem jövök rá, hogy miért nem való valami egy magamfajta nagykisfiúnak, akkor az még valóban nem nekem való. Már meg akartam sértődni, de akkor azzal nyugtatott meg, hogy:

– Elismerem, hogy a nagykisfiúk általában okosabbak, mint a nagykis lányok, de a nagykis lányok meg érettebbek, mint a nagykisfiúk, ezért aztán a nagykis lányok előszeretettel szerelmesednek bele érett férfiakba.

Úgy döfte belém az „érett férfiakat” mint egy végvári vitéz kelevézet a törökbe.

A kettesben kikísérletezett lexikon címszavakon kívül (ami, ugyebár, sajnos nem tartozott rám) a következő címszavak esetében tapasztaltunk Kornél részéről feltűnő viselkedést: állóhullám, arretálás, áramgenerátor, bimetall, cetánszám, dielektromos polarizáció, diszperzió, elektromos vezetés, elektropolírozás, fajlagos ellenállás, forgókondenzátor, hibrid áram-

kör, ionizációs kamra, Isten, kondenzátor, légkondenzátor, mágneses árnyékolás, párhuzamos gerjesztésű dinamó, per-pétum mobile, repulziós motor, szalaggenerátor, szelén-egyen-irányító, tapír, transzformátor, ultrarövidhullám. Ezek közül csak az Istent, a perpétum mobilét és a tapírt kellett megfejte-nünk, a többi Kornél szakmájához tartozott, amit szerencsére egyáltalán nem felejtett el. Mehetett is mindjárt dolgozni, ami-
kor kiengedték a kórházból.

– Különben mehettem volna nyugdíjba vagy szakmunkásta-nulónak – mondogatta.

– És milyen szakmát tanultál volna? – kérdezte anyu.

Kornél hosszasan gondolkodott, vagyis nagy ravaszul ezt mímelte, aztán félénken azt mondta:

– Anyagkönyvelést.

És amikor látta, hogy anyu nem igazán lelkes, hozzátette:

– Vagyis inkább tánc- és illemtanárságot.

És amikor anyu már nevetett, gonoszul meggondolta magát, és azt mondta:

– Mégis inkább szarv- és agyar-vizsgálást.

Országos Széchényi Könyvtár

24 Perpétum mobile és a munkásmozgalom

A három megfejtendő közül a perpétum mobilével bol-dogultunk legkönnyebben, mert ez latinul örökmozgót jelent, s hamar kiderült, hogy Kornél Apuapu örökmozgójára gondolt, amit ő indított be, persze az én segítségével, tette hozzá mindig. Magát a latin szót saját apukájától hallotta, ő pedig az ő saját apukájától, aki azokban a fránya (anyu szerint rettene-tes) ötvenes években (amikor elvették Kornél nagypapjának órasműhelyét, és amikor Karola néninek át kellett magát ké-peznie néptáncra és politikai háztartástanra), amikor anyu és Kornél szülei az iskolában azt tanulták, hogy „az örökmozgó

idealista csökevény, csupán a mozgalom tart örökké". Mivel én ebből csak a „csökevényt” értettem, Kornélnak el kellett magyarázni, hogy az idealizmus egy olyan eszmerendszer, amely az anyagi valóságon kívül egyébbel (szellem, lélek, Isten) is számol, a mozgalom pedig olyan, mint manapság a zöldek mozgalma, a katonáskodás elleni békemozgalom, vagy a városszépítő mozgalom, de akkor csakis a munkásmozgalomra, még hozzá a kommunista munkásmozgalomra lehetett gondolni, amelynek az volt a jelszava, hogy „Világ proletárjai egyesüljete!” . Kornél apukája pedig úgy képzelte e világ proletárjait (akikről csak annyit tudott, hogy szegény munkásemberek, éhesek és szanaszéjjel vannak), hogy távol egymástól remetei magányosságban élnek, kicsi viskókban, sivatagi rókák és erdei vadak között, és őrangyalaik vigyáznak rájuk. Ezt rajzolta le „Világ proletárjai egyesüljete!” címmel, amiből az őrangyalok miatt óriási botrány lett.

– Ugye, azért, mert azok is idealista csökevények voltak? – kérdeztem, és szüleim, vagyis hát anyu és Kornél, elégedetten bólogtak.

Így jutottunk el a perpétum mobilétól Kornél nagyapjáig, a világ proletárjaiig (akikből, mihelyt egyesültek, derék kommunisták lettek) és az idealista őrangyalokig, akik bármennyire is sudarak és fessek (akár Karola néni), tetőtől talpig idealista csökevények. Kornél azt is elmagyarázta, hogy mint elektrotechnikus, annak ellenére, hogy tisztos polgár és sokan Bulkay úrnak szólítják, annyiban ő is proletár, hogy a cégük német tulajdonosa bármikor átszervezheti a céget, s akkor őbelőle könnyen lehet éhes proletár, és együtt énekelheti a többivel, hogy „Fel, fel, ti rabjai a földnek, fel, fel, te éhes proletár, a győzelem napjai jönnek, rabságodnak vége már!”. Internacionálénak nevezték ezt a dalt (amelyet anyu és Kornél szüleinek minden iskolai ünnepélyen el kellett énekelniük), ami nekem annyira megtetszett, hogy a kedvemért minden főétkezés előtt el kellett énekelni. Anyu nagyon szépen megkért, hogy az isko-

lai ebédlőben semmi szín alatt ne énekeljem el, mert ez manapság az idősebb nemzedékben az átkos régi rendszert idézi föl. Persze hogy megkérdeztem, mért volt átkos a régi rendszer, amire anyu azt felelte, hogy:

– Azért, mert elvették Kornél nagypapájának órasműhelyét, mert Karola néninek át kellett képeznie magát néptáncra és politikai háztartástanra, mert nem engedték a bencés öregdiákokat egyesülni, mert Kornél apukája nem rajzolhatott a proletárok mellé őrangyalt.

– De azért legyőzhettük az angolokat 6:3-ra – ellenkeztem.

– De nem az oroszokat – ellenkezett Anyu.

– És akkor is volt tavasz, volt gombfoci, volt nyaralás, Állatkert, Úttörővasút és Mikulás – sorolta Kornél az átkos rendszer további jó pontjait.

– Csak éppen a Mikulás helyett a Télapó jött – tette hozzá anyu, az igazság kedvéért.

– De ugyanazt hozta, mint a Télapó, pedig a Télapó nem volt püspök, hanem csak egy egyszerű apó – egészítette ki Kornél, s közben Anyu kezét simogatta.

Így jutottunk el, két-három hét alatt, a perpétum mobilétől a Télapóig, aki a győztes proletároknak ugyanazt hozta, mint az az idealista csökevény püspök.

Azt, hogy a Mikulás püspökként kezdte pályáját, az osztályunkban rajtam kívül csak Jakabos tudta, aki fakultatív hittanra járt. Ő azt is tudta, hogy a jóságos püspök megmentette egy szegény proletár három lányát attól, hogy rossz útra térjenek, méghozzá úgy, hogy ablakukba csempészett három mikulás csomagot. Jakabostól a krampusz iránt is érdeklődtem, mert abban a fránya átkos rendszerben nem csak Mikulás, de krampusz sem lehetett, ugyanis a Télapót őzikék, mókusok meg úttörők kísérték, nem holmi csökevények.

– A krampuszt a római katolikus anyaszentegyház népi babonáságnak tartja, akárcsak a Télapót – magyarázta Jakabos, majd nagy okosan így folytatta:

– Ezzel szemben a sátán létezik, de már csak fél állásban, mert a feltámadt Krisztus örökre legyőzte őt.

Jakabos olyan magabiztosan fújta mindezt, hogy kíváncsi lettem, mennyire otthonos a proletárok terén, ám ezekről semmit sem tudott. Így örömmel adtam át neki tudásom, cserébe a bencésekért, Miklós püspökért, a sátánért és a Szentháromságért, de amikor a kommunista mozgalomhoz értem, Jakabos elkomorodott:

– A kommunisták a régi rendszerben üldözték az egyházat, a papokat és a hittanosokat – magyarázta.

– És nem engedték, hogy a proletárok mellé angyalokat rajzoljanak a gyerekek – tettem hozzá.

Jakabos ezen eltöprengett.

– Lehetséges – felelte –, de ezt azért meg kell kérdeznem Fóti atyától.

25 Istenkeresés

Így aztán a perpétum mobilélétől eljutottunk egészen Fóti atyáig, miközben Kornélnak az égvilágon semmi sem jutott eszébe arról, hogy „Isten”, pedig már az őrangyalra és az idealista csökevényre is emlékezett. Ezt anyu el is panaszkolta Ullmann doktor úrnak, amikor Kornélt elkísérte a következő kontrollra.

– Hát igen, ilyen furcsa betegség az emlékezetkiesés – magyarázta Ullmann doktor úr, és amikor anyu arcán észrevette a kételkedést, így folytatta: – Ez, ami most van, már nem is nevezhető betegségnek, hanem inkább egy érdekes társasjátéknak, igaz? Tessék csak türelmesen tovább játszani, hiszen, ha jól tudom, már csak az Isten és a tapír van hátra. Különben a kedves férje olyan tempóban javul, mint ahogy a mi tevecsikó Kornélunk kamaszodik.

Először versekkel próbálkoztunk:

– „Isten, áldd meg a magyart” – kezdtem.

– „Jókedvvel, bőséggel” – felelte Kornél, de hogy kicsoda-micsoda az az Isten, arra nem emlékezett.

– „Én Istenem, jó Istenem, lecsukódik már a szemem” próbálkozott anyu türelmesen, egészen addig, amíg Kornél el nem szenderedett.

– „Isten veled, kismalac, én elmegyek, te itt maradsz!” ébresztettem.

Kornél felébredt, de reggeli ima helyett az Internacionálét kezdte énekelni, mert tényleg az hitte, hogy reggelizni fogunk.

Ha ezt hallaná Jakabos, megszaggatná a ruháját, gondoltam.

– „Istenem, Istenem, mért nem adál szárnyat, hogy utolérhessem az anyai vágyat!” – szavalta anyu elszántan.

Ez az „anyai vágy” egy kicsit ciki, volt de szerencsére Kornélnak nem jutott eszébe, hogy mégiscsak van három-négy be nem vallott gyereke.

Istennel tehát az Istennek sem tudtunk zöldágra vergődni. Mivel ebben a témában a Szalkai ikrek és Kriszta sem tudott segíteni, Jakabostól kértem segítséget, aki nem csak egyszerűen hittanos volt, hanem már elsőáldozó is, sőt az elmúlt nyáron unokabátyja elvitte a Regnum Marianum mozgalom táborába. Amint megtudtam Jakabostól, ezt a mozgalmat előszeretettel üldözte a kommunista mozgalom, pedig – ezt már Kornél mondta – Isten kék ege alatt jutott volna elég hely mindkettőnek, sőt még egyéb mozgalmaknak is. Jakabos azt javasolta, ha sehogy sem boldogulunk Istennel, próbálkozzunk Jézussal, aki egy személyben valóságos Isten és valóságos ember. Jakabos borzasztóan okos volt efféle istenes dolgokban. Máskülönben nem volt valami csúcsszuper tanuló, pingpongozni azonban remekül tudott (abban a Regnum Marianum táborban tanult meg), olyannyira, hogy Ede lett beceneve, pedig amúgy csak Lacinak hívták, mi meg csak Jakabosnak.

– Rajzoldj Kornélnak egy halat, ugyanis ez volt az üldözött keresztények titkos jele – javasolta nagy okosan Jakabos.

– Az átkos rendszerben? – kérdeztem, hogy lássa, valamit én is konyítok a témához.

– Ó nem! Az első három században, amikor a római rendszer üldözte a keresztényeket, amikor a hősiessé keresztényeket oroszlánokkal tépették szét, ha nem akartak a pogány isteneknek áldozatot bemutatni.

– És miért éppen hal? kérdeztem.

– Mert a hal görög nevének a betűiből, az ICHTHUS-ból ki lehet olvasni, hogy Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.

Kornélnak azonban a halról Dezső bácsi jutott eszébe, ami azért nem volt semmi, hiszen magáról Dezső bácsiról eddig még semmi lényeges nem jutott eszébe. Pontosabban a halról az antikvárium, arról meg Dezső bácsi.

Anyu egy kicsit ideges lett, mert a halról egy normális embernek, ha csak nem üldözött keresztény, az akvárium jut eszébe, de Kornél megsimogatta az arcát, s nevetve magyarázta el, hogy:

– Dezső bácsinak két akváriuma is volt, és az egyiket, amelyikben a régebbi halai voltak, antikváriumnak nevezte.

A halból csak ennyi jött ki. Hiába írtam le, hogy ICHTHUS, s kértem, fejtse meg a mozaikszót, csak ilyeneket hozott ki belőle Kornél, hogy:

– Idegen Cickányok Hahóznak Távoli Hegyekben Utolsó Sőhajukig.

– Ez nagyon szép, és nagyon szomorú – jelentette ki anyu, és nagyon büszke volt Kornélra.

Beszámoltam Jakabosnak, hogy a hal meg az ICHTHUS, sajnos, nem jött be, találjon ki valami más trükköt.

– Főti atya azt mondta, Istent nem szabad sürgetni és eről-

tetni, majd ő időben megszólítja Kornélt – válaszolta Jakabos gondterhelten.

– Jó, tegyük föl, megszólítja. Csak az a ciki, hogy Dezső bácsi, Karola néni és Pipi bácsi megszólították, és hiába mondták, hogy „Kornélka, itt van a Dezső bácsi!”, „Kornélka te hálátlan, hát nem ismered meg a Karola nénit?”, Kornél meg se rezzent. És mindenki halálosan meg volt sértődve.

– Attól is függ a dolgok alakulása, mondta Fóti atya, hogy milyen emléke volt Istenről, jó vagy rossz.

Ezt nem értettem.

– Hogyan lehet egy Jóistenről valakinek rossz emléke? – kérdeztem nagyon idegesen, mert ekkor már kapisgáltam valamit.

– Hát nagyon egyszerűen – mondta Jakabos –, és már sorolta is, hogy hogyan: – „Mért vette el Isten szegény Gyula bácsit!”, „Mért engedte Isten, hogy elveszítsük a meccset!”, „Várj csak, majd az Isten megbünteti!”, „Az Isten verje meg!”, „Hogy az a kaporszakállas Úristen rogyassza rá az eget!”.

Kértem, hogy lassabban, ugyanis már írtam őket. Közben láttam, hogy Jakabos egyre sápadtabb lesz.

– Mi van, Ede? – kérdeztem bajtársiasan.

– Ezeket nem kellett volna leírnod, de még meghallanod sem, mert ez mind káromkodás – felelte nagyon halkan.

– Nem hiszem – feleltem – a káromkodások sokkal rondábbak, például...

– Ki nem mondd, mert még az is vétkezik, aki szabad akaratából meghallgatja őket! – visította Jakabos Ede.

– De hát te éppen hogy nem akartad meghallani őket, én meg nem tudtam, hogy ezek káromkodások.

Erre Jakabos atya egy kicsit megnyugodott, aztán lassan magyarázni kezdett:

– De ha én tudom, hogy te bűnt akarsz elkövetni, meg kell akadályozzalak.

– Akkor most mi legyen? Mert hogy jó nyomon vagyunk, abban biztos vagyok, nem akarom elszúrni.

– Tudod, hogy mit jelent a pingponuban „szerválás”? – kérdezte.

Hát ettől aztán hülyét kaptam.

– A kurva életbe!... vagyis hát az Isten szerelmére, Jakabos. Ha lehetséges, maradjunk Istennél, ne adogassunk!

– Igen, a szerválás adogatás, szó szerint pedig „szolgálás” – folytatta Jakabos sporttárs rendületlenül. – Ha azt mondom, szervusz, az latinul azt jelenti, hogy én a te hűséges szolgád vagyok. Szóval ezt most szolgálatból tesszük, embertársunk javára vagyok – mondta ki a végkövetkeztetést.

Fellélegeztem.

– Ezek szerint, ugye, ha minden kötél szakad, azokat a rondaságokat is kimondhatom?

Jakabos szó szerint leizzadt.

– Ki... – majd egy nagyot sóhajtva hozzátette – az Isten verje meg!

Kimondani gyáva voltam, pedig megérdemelte volna a Jakabos, hogy mégis csak van Isten, aki annyira kedvelt minket (Kornélt, anyut és engem), hogy kitalálta nekünk ezt szédületes Jakabost.

Országos Széchényi Könyvtár

26 Isten kék ege alatt

Külön is hálás lehetek Jakabosnak azért, mert éppen ez az „Isten verje meg!” volt az, ami Kornélnak bekattantotta Istent. Kornél ugyanis nem volt sem elsőáldozó, sem konfirmandus (mint evangélikus nagypapája), sem bencés diák, és Regnum Marianum táborban sem volt, de még pingpongozni sem tudott, annál többet hallotta az „Isten verje meg”-et nagyapjától (amikor elvették az órasműhelyt) és anyukájától (amikor Kornél apukája meghalt).

– És apukádtól is hallottad? kérdeztem.

– Soha, Péter, soha, pedig lett volna elég oka rá, hiszen úgy-

szólván a betegség volt az élete, a sorsa, a foglalkozása. Várj csak, ő azt mondogatta, hogy „Pedig ők is meg mi is megférnénk Isten kék ege alatt”.

– Állj! – kiáltottam. – Ezt én már hallottam. De kitől?

Aztán eszembe jutott.

– Tőled, amikor azt mondtad, hogy „pedig Isten kék ege alatt jutott volna elé hely mindkettőnek, és még egyéb mozgalmaknak is”.

– Apukám még akkor is ezt mondta, amikor elvették nagyapá órásműhelyét.

– Apukád hitt Istenben? – kérdeztem.

– Nem tudom, én csak négyéves voltam, amikor meghalt. Amikor utoljára láttam a kórházban, odahúzott magához, és azt énekelte a fülembe, hogy „Serkenj fel kegyes nép, mosolyog az hajnal, aranszál tollakkal repdes, mint egy angyal...”

Kornél hangja megcsuklott, de szerencsére ismertem ezt a köszöntőt, s vele együtt énekeltem:

– Ingó-bingó zöld fűszál szépen felöltözik, milliomm rózsában meg is törülközik...

Aztán egy sóhajtással anyu is bekapcsolódott:

– Amennyi fűszál van a tarka mezőben, annyi áldás szálljon jó anyád fejére!

Ekkor anyu zokogni kezdett. Én nem értettem, miért. Kornél értette. Nem mertem megkérdezni. Amikor Kornél látta, hogyan tipródom, bár nagyon neheze é esett, elmagyarázta.

– Ez volt apukám végrendelete. Nem úgy énekelte, hogy „jó anyánk”, hanem, hogy „jó anyád”. És én ebből tudtam meg a magam kis eszével, hogy nagyon-nagyon szerették egymást a szüleim, s hogy ezután nekem apukám helyett is szeretni kell anyukámat, kicsi gyerek létemre is. Sajnos, nem tudtam, nem tudhattam eléggé. Három év alatt elfogyott anyukám. És nekem maradt a Dezső bácsi, akit csak percekre láttam, Karola néni, aki magához akart venni életfogytiglani illemre és kellemlre, és Pipi bácsi, aki mindenitől félt: a darazsaktól, a kutyáktól, a

kommunistáktól, a papoktól, a nőktől és a gyerekektől egyaránt. Csak az agyaraktól, az agancsoktól nem.

– És akkor Karola nénihez kerültél?

Ezt persze felesleges volt megkérdezni, mert ezt abból, hogy „Ez a hála, Kornélka”, már világosan tudni lehetett.

– És hogyan szabadultál meg tőle?

– Honnan tudod, hogy megszabadultam? – kérdezte Kornél csodálkozva.

– Mert a Szalkai ikrek még csak három hete járnak hozzá illemre és kellemre, de már azt mondják, hogy inkább javítóintézetbe mennének, mert ott legalább lehet rágózni és csúnyán beszélni.

– Ő mindenben jót akart, és mégis borzalmas volt. De én ezt vele sosem éreztettem. Azonban tizenkét éves koromtól állandóan azon törtem a feje, hogy szabadulhatnék. Ez csak 15 éves koromban sikerült, amikor Dezső bácsi segítségével bejutottam egy középiskolás kollégiumba. Ő persze mindenáron azt szeretete volna, hogy én is bencés diák legyek, és fel is vettek volna Pannonhalmára, annak ellenére, hogy még meg sem voltam keresztelve, ráadásul az órás nagyapám evangélikus volt, a felesége pedig református, apukám meg, legalábbis Karola néni szerint, pogány.

– És Karola néni? kérdeztem.

– Nem is tudom. Apácáknál nevelkedett, de amikor nála voltam, már nem járt templomba, mert egyrészt nem akarta elveszíteni az állását, másrészt akkor már jobban érdekelte a horoszkópia, a természetgyógyászat, a szellemidézés, még talán az ufók is jobban, mint az anyaszentegyház.

– Miért anya?

– Ezt igazán nem tudom. Talán azért, hogy a hívek ne érezzék magukat árvának – találgatta Kornél.

Anyu erre, vagyis az „árvára” elpityeredett.

Idáig jutottunk el Istennel kapcsolatban. Hogy továbbhaladhassunk, ismét Jakabos atya (magamban már így hívtam,

méghez a nem cikiből) segítségét kértem. Szívesen vállalta, s már aznap délután megjelent nálunk. Kornél megkérdezte, mivel kínálhatjuk meg, de Jakabos azt felelte, hogy:

– Én most szolgálatban vagyok.

Erre csak hümmögtünk Kornéllal, s egyszerre jutott eszünkbe, hogy akkor legalább megmutatjuk neki az örökmozgót.

– Ezt persze ti mozgatjátok. Ha valóban örökmozgó lenne, mit gondoltok, ki mozgatná?

– Aki vagy ami örök – válaszolta Kornél nagyon logikusan.

Erre Jakabos vérszemet kapott, s egyenesen Kornélnak szegezte a kérdést:

– Ön hisz Istenben?

– Csak keresgetem – felelte Kornél.

– Nagyon jól teszi. Ő pedig már megtalálta Önt – jelentette ki Jakabos.

– Lehet, de ezt én még nem vettem észre – felelte Kornél.

Mivel úgy tűnt, hogy ezzel a szerintem nagyon logikus válasszal korántsem volt annyira elégedett Jakabos, mint az előzővel, egy kicsit elkezdtem kekeckedni.

– Tulajdonképpen miért nem látjuk Istent?

– A szelet sem látjuk, csak a fák hajlongásából tudunk róla – magyarázta Jakabos.

– De a szelet legalább érezzük – kekeckedtem tovább.

– A rádióhullámokat nem is érezzük, mégis vannak – magyarázta Jakabos nagy türelemmel.

Ekkor Kornél jelezte, hogy neki eszébe jutott valami:

– Nem lehet, hogy azért nem látjuk Istent, mert olyan közel van hozzánk?

– Hü-hü-hű!! Ez baromi jó!! – visította Jakabos, aztán hosszasan gondolkodott, majd kijelentette: – Ezt el kell mesélnem Fóti atyának, és az is, hogy Ön a legjobb úton halad.

– Nem tudom... töprengett Kornél. Az is baj, hogy számomra a tudomány, a logika és Isten összeegyeztethetetlenek.

– Pedig ez egyszerű – nyugtatta meg Jakabos. – Először is Is-

tenről is van tudásunk, aztán a legnagyobb természettudósok többsége, mint tudjuk, istenhívő.

(Mi nem tudtuk, Kornéllal utánanéztünk. A fizikusokra teljesen igaz volt, s a többiek között is nagyon sok hívő lélek akadt.)

– De én csak egy icike-picike természettudós vagyok – mondta Kornél szomorúan. – Ugyanakkor rettenetesen szeretek logikusan gondolkodni. Ez a heppem. És úgy érzem, Istennek, sajnos a hittan a kedvenc tantárgya, és mintha kevésbé szeretné a biológiát, a matematikát, és még kevésbé a fizikát...

– De hát ő a mozdulatlan mozgató – vágott közbe Jakabos.

– Nem tudom... Lehet... – töprengett Kornél. – De hát a szél csupa mozgás, és a fákat mozgató szél esetében éppen a mozgás mozgat.

– Ez nagyon logikus. De Isten nem egy kiszámítható egyenlet, nem egy megfejthető rejtély, hanem olyan titok, amelyhez kevés az eszünk. Ha nem nyílik meg feléje testünk, lelkünk, szívünk, akkor hiába okoskodunk.

– Akár a szerelemben... – kezdte volna Kornél, de én, amilyen hülye barom állat voltam, belepofáztam:

– És mitől nyílik meg? Talán valami varázsszótól?

Ez már nem keckeckedés volt, hanem kíváncsiskodás.

– Nevezhetjük így is. Van, amikor egy szép naplemente a varázsszó, van, amikor egy csodálatos virág, van, amikor egy matematik-példa megoldása, van, amikor egy tenyeres nyesés vagy egy fonákpörgetés a pingpongban, van, amikor egy áldás – magyarázta Jakabos.

Jakabos egyszerűen csúcsszuper volt. Ha a Big Dzseky ilyeneket hallana vagy olvasna, visszavonná – a „leradírozom a bána-tom”-at.

– Nem biztos, hogy bármivel közbe kellene avatkoznunk, de ha elfogadja, azt hiszem, Fóti atya szívesen megáldaná – összegezte Jakabos a történeteket.

Kornél nagyon gondolkodott, majd azt mondta:

– Hát nem is tudom...

Nagyon jóvá akartam tenni az előbbi baromságom, ezért azt mondtam:

– Miért ne fogadnád el, ha szívesen adja?

Jakabos lelkesen bólogatott

– Ő is kapta, miért ne adná szívesen?

Másnap Jakabos elégedetten újságolta, hogy az áldás le van rendezve. Kornél jöjjön el hozzájuk a vasárnapi misére, áldozáskor menjen oda Fóti atya elé, tegye a szája elé helyezi az ujját, ezzel jelezze, mint a kisgyerekek, hogy még nem volt első áldozó, akiknek ezután Fóti atya nem rak ostyát a tenyerébe, csak megsimogatja a fejét.

Anyu nem akart eljönni velünk az áldásra, azt mondta, számára ez nagyon cikis, de lebeszélni sem akart minket.

Kornél nyakkendőt kötött, mondhatom, csupa illem és kellem volt. Szépen türelmesen végigülte a misét, ami azért nem is volt olyan nehéz, mert maga a mise is érdekes volt, és Fóti atya is elég jó fejnek tűnt. A legérdekesebb számomra az volt, hogy valamikor, még a mise elején egy szent ének kellős közepén megszólalt az oltáron egy mobiltelefon. Sokan felszisszentek és ciccegetek, de Fóti atya felvette a telefont és belehallózott:

– Halló, itt Fóti atya! Ott milyen atya? A Mennyei atya? Ó, Uram, micsoda megtiszteltetés! Igen, itt vagyunk mindannyian, de hiszen látod jól. Ja, hogy nem hallod elég jól, akkor ráerősítünk! Megzengetjük az éneket!

És akkor valósággal zengett a templom. Én is próbáltam bekapcsolódni az énekbe, hogy „Te vagy az út, az igazság, te vagy az élet, hozzád megyek, veled leszek, általad élek”. Jakabos valami a fülembe súgott, de nem hallottam, így aztán belekiabált.

– Fóti atya minden vasárnap kitalál valami hasonló trükköt.

Dühös lettem Jakabosra.

– Tudod, ha én vallásos lennék, nem nevezném trükknek, ami itt történt.

Jakabos erre csak a fejét vakargatta, és pislogott.

Áldozáskor aztán Jakabos intett Kornélnak, hogy kövesse őt, és amikor Kornél odaért Fóti atya elé, és a szája elé tette az ujját, Fóti atya nem helyezett a tenyerébe ostyát, hanem egy kis keresztet rajzolt Kornél homlokára, s azt mondta

– Kornél, áldjon meg téged a Mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében!

Legszívesebben én is odamentem volna, de hát nem tudtam, hogy Jakabos miben és kiben állapodott meg Fóti atyával.

Anyu csodálatos ebédet készített erre az alkalomra. Kissé szégyellte, hogy nem jött el, ezért nem is kérdezgette, hogy mi volt, milyen volt, nekünk pedig egyelőre nagyon jól esett erről hallgatni. Ilyen jót talán életünkben nem hallgattunk, állapítottuk meg uzsonnatájbán.

– Isten kék ege alatt – tette hozzá Anyu.

És teljesen igaza volt. Odakünn ugyanis ólomszürke volt az ég, és cseperészett.

27 Végül a tapír

Isten kismiska volt a tapírhoz képest. És természetesen ebben már Jakabos nem tudott segíteni. Nagy szerencsénkre a Szalkai testvérek megszabadultak, legalább is egy időre, a tánc- és illemtanárnőtől. Mindenesetre szüleik év végéig szabadságot kértek Karola nénitől, azzal érvelve, hogy az illem és a kellem kedvéért az ikrek kezdték elhanyagolni a tanulást. Természetesen a mindenkori nyomozás miatt hanyagolták el mindenkor a tanulást, de most öt hosszú hétig a nyomozást hanyagolták el az illem és a kellem kedvéért.

Én már csak akkor folyamodtam segítségükért, amikor már rengeteg tapírt rajzoltam Kornélnak, dél-amerikait és hátsó-indiait egyaránt, és már diaképen és videón is megjelenítettük. El

is játszottuk anyuval (tapíránya fiúgyermekével), de semmi. Mégsem csüggedtünk. Elvittük Kornélt az állatkertbe, azonnal a tapír elé. De semmi.

Ekkor léptek akcióba a Szalkai fivérek. Apukájuk, aki amúgy közvéleménykutató szociológus volt, elintézte a tapírápolóval, hogy három percre Kornél bemehessen a tapír kifutójába. Bebeszélte neki, hogy Kornél árva gyermekként hányódott a dél-amerikai dzsungelben, amikor is egy tapírpár magához fogadta és felnevelte, ezért van Kornélnak ekkora nagy orra, és ezért mélabús. Kornél hümmögött, a vállát vonogatta, zavartan heherészett, majd anyu kérlelésére végül is (Fóti atyát utánozva) keresztet vetett, majd bement. Megbámulták egymást, egyikük hülyébb képet vágott, mint a másik, egyébként pedig semmi sem történt. Legfeljebb annyi, hogy a Szalkai testvérek apukája előbb filmes dokumentációt készített a jelenetről, majd kifag-gatta a nagyszámú nézősereget, hogy szerintük mi történt. Volt, aki Kornélban torreadort látott, volt, aki egy szegény lököttet, és volt, aki cirkuszi tapírt.

A Szalkai testvérek ekkor megkérdőjelezték, hogy Kornél valóban a tapírra reagált-e, és kontrollvizsgálatot javasoltak. Kornél a kedvünkért ebbe is belement, csak azt kérte, hogy ne kelljen még egyszer bemennie a tapírhoz. A kontrollvizsgálat abból állt, hogy a következő szavakat soroltuk föl: Tab, Tahi, takaró, tampon, tanár, Tanganyika, tapasz, tapír, táp, tar, tám, tányér, televény, teve, tikmony, török, tulok, tülök. Annak ellenére, hogy Kornél hetente meglátogatta a kórház parkjának állatódájában tevecsikóját, érdekes módon sem a tevére, sem a törökre nem reagált olyan energikusan, mint a tapírra. Hogy még biztosabbak legyünk, egy másik próbát is csináltunk. Ez alkalommal a nadír, a papír, a radír, a fakír és a zafír közé kevertük a tapírt, de ebben a versenyben is utcahosszal a tapír lett a győztes.

Hiába minden, sehogyan sem – csak Jakabos kedvéért nem mondom, hogy az Istennek sem – mozdultunk el a holtpontról, de a két Szalkai éppen ez gerjesztette be. Eszükbe jutott, hogy a földrajztanárunkat Gúnárnak hívtuk. Felvetődött, hogy hátha a tapír nem tapír, hanem Tapír, vagyis valakinek a csúfneve. Már amennyire a tapír csúf, mert nem tartottuk annak, csak egy kicsit – anyu szerint – melankolikusnak. De ki lehet ez a Tapír? Rokon, szomszéd, barát, osztálytárs, munkatárs, netán tanár? Következett a nyomozás legkétségbeejtőbb, legunalmasabb, legreménytelenebb része. Már-már arra gondoltam, ejtsük a tapírt mélabújával és melankóliájával együtt, hiszen Kornél már úgyszólván minden fontos dologra emlékezett (már jóval többre és részletesebben, mint amire és ahogyan anyu vagy én a saját történetünkből), de aztán mégsem hagyott nyugodni a gondolat, hátha mégis valami nagyon fontos eleme, csavarja, szegecse Kornél múltjának a Tapír, ami vagy aki nélkül szétesne mindaz, amit már megtaláltunk. Jakabosnak más volt a véleménye. Szerinte ez az egész tapír-kutatás merő hiábavalóság akkor, amikor Kornél már a legjobb úton van Isten felé.

– Ő is Isten állatkája – próbáltam érvelni, de Jakabost ezt nem hatotta meg.

– És ha Tapírnak nevezték a hitoktatójukat? – kérdeztem.

Ez nem volt sportszerű, mert hát Kornél nem járt hittanra, arra azért elég volt, hogy Jakabos visszakozzon, pláne miután megígértem neki, hogy nem fogunk szent dolgokkal tréfát űzni, sem bálványimádást foganatosítani. Jakabost egyébként arra kértem, hogy imádkozzon a nyomozás sikeréért, amit ő végül is megígért.

Telt-múlt az idő, s egyszer csak, amikor erre már a legkevesbé számítottam, becsöngetett a három Szalkai. Éreztem, hogy ez nem jelenthet mást, mint hogy megvan a Tapír, és valószínű, hogy el is hozták magukkal. Így is történt. Amikor előretuszkolták az illetőt, Anyu halkan felkiáltott:

– Jesszusom!

Abszolúte jogos volt, mert az illető megszólalásig hasonlított a tapírhoz, még hozzá a dél-amerikaihoz, mert amúgy elegáns, idős, sovány tanárember volt, de a tartása és az ábrázata tisztára tapír.

– Tessék, itt a Tapír – tolták Kornél felé a szerzeményt Szalkaiék.

– Hol a tapír, kérném szépen? – kérdezte a szerzemény.

Kornél a füle tövéig elvörösödött.

– Ön a Tapír, Bordács tanár úr! – motyogta.

A három Szalkai illemmel és kellemmel kihátrált a lépcsőházba, Anyu a konyhába, én Kornél mögül leskelődtem.

– Én? Szóval én vagyok a Tapír? – kiabálta Bordács tanár úr.

– Igen, tanár úr! Jó estét kívánok. Tessék helyet foglalni.

– De hát miért nem mondtátok, az Isten szerelmére. Miért kellett nekem abban a tudatban nyugdíjba mennem, és kis híján meghalnom is, hogy még egy becsületes ragadványnevem sem volt. Hol vannak a nyomozók, hadd köszönjem meg nekik!

Mivel azok már hetedhét határon túl voltak, a Tapír nekünk köszönte meg, s közölte, ő bizony most pezsgőt hoz. Nem tudtuk megakadályozni. Közben Kornél gyorsan átöltözött, nyakendőt is kötött, anyu pedig kávé tett föl, és mindenféle rágcsálnivalót kotort elő.

A Tapír pezsgővel a hóna alatt azt javasolta, hogy menjünk el azonnal „testületileg” az Állatkertbe, és az ottani „kolléga” társaságában koccintsunk. Nagyon elszomorodott, amikor figyelmeztettük, hogy az Állatkert ilyenkor már zárva van. És már a tevecsikó is alszik. A Tapír ekkor mindenáron el akart vinni minket valahová ünnepelni. Kornél a sarkon lévő Öreg Pipás nevű „műintézményt” javasolta, de sajnos a pincérek nem engedték meg, hogy magunkkal hozott italt fogyasszunk náluk, így aztán a Szovjetszkoje sampányszkoje igritszkojét (ez volt a pezsgő neve, tíz évvel a Szovjetunió felbomlása után is!) az utcán ittuk meg, utána meg lementünk Gyógygödör nevű pinceborozóba, ahol Kornélnek töviről hegyire el kellett mondani,

mikor és hogyan találták ki a Tapírt. És most már Kornél mindenre emlékezett, töviről hegyire.

– Miért nem mondtátok, az Isten szerelmére? Még az érettségi találkozón sem árultátok el? Még egy névtelen levélben sem!

– hajtogatta a Tapír.

– Azért, mert nagyon tiszteltük a tanár urat, tudtuk, hogy a legjobb fizikus a magyar gimnáziumokban. Tudtuk, hogy az egyetemen lett volna a helye, és azt is tudtuk, miért nem lehetett magyarázta Kornél.

– De hát az Isten szerelmére, nem értitek, hogy egészen másképpen alakult volna az életem, ha tudom, hogy én vagyok a Tapír?

Nem mertük megkérdezni, hogy hogyan alakult, de ő elmondta:

– Teljesen besavanyodtam, teljesen olyan lettem, mint egy igazi tapír, ugye, asszonyom?

Anyu persze elpityeredett, a Tapír meg vigasztalta.

– Nagyon kérem, ne! Ez a név egy telitalálat!

– És ez a pezsgő is az volt, amit tanár úr hozott, ugyanis ezt ittuk az érettségi találkozón is – mondta Kornél.

– Igen, jól emlékeztem rá. Remek osztály voltatok.

Aztán Kornélnak el kellett sorolni minden osztálytársat, s a Tapír mindegyikre emlékezett, s mindegyikükre áldomást ittak.

Miután Zsolnaira is ittak, Kornél és a Tapír alig bírtak felkapaszkodni a meredek lépcsőkön. Hazakísértük a Tapírt. Ez úgy történt, hogy átkarolták egymás vállát Kornéllal, és a „Ballag már a véd diák”-ot énekelték, anyu Kornélt támogatta, én meg a Tapírt. A Tapír nem is olyan messze tőlünk egy nagyon-nagyon szomorú házban lakott az ötödiken. Lift nem volt.

– Na, akkor most felcaplat az öreg Tapír! – így búcsúzott el tőlünk Bordács tanár úr.

Hazafelé egy lámpa alatt titkos szavazást csináltunk arról, hogy hogyan caplatott fel a Tapír az ötödikre. Mindenki azt írta a cédulájára, hogy „boldogan”

– Isten kék ege alatt – tette hozzá Kornél.

Ebben a pillanatban hatalmas robbanással kialudt a lámpa, és tök sötét lett. Így aztán nem tudtuk megcsinálni a másik szavazást, de biztos vagyok benne, hogy mindenki megszavazta volna Isten kék egét is. Amiben éppen akkor lehet és kell hinni, ha tök sötét van, mondta volna Jakabos.

28 **Kriszta nagykiszlány lesz, és hivat bennünket**

Abban, sajnos, teljesen igaza lett Kornélnak, hogy Kriszta egyáltalán nem ejtette a Szalkai ikreket, hanem csak versenyeztette őket. És engem is versenyeztetett, de nem csak és nem elsősorban a Szalkai ikrekkel, mert mindannyiunkat Big Dzsekyvel versenyeztetett. Big Dzseky a róla elnevezett pop-együttes szólógitárosa volt. Az Ő világszámuk volt a „Leradírozom a bánatom”, az „Oké, nem bánom, esetek belém”, a „Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem” és a „Ki viszi át a szerelmet a túlsó partra?”.

A sztár-imádat nem volt ritka a mi osztályunkban sem. Inkább az volt a ritka, ha egy lány egy fiú osztálytársába zúgott bele, de mi általában kis pisisek voltunk, főleg azoknak a nagykiszlányoknak a szemében, akiknek már megjött az első üzenet arról, hogy hamarosan egészen nagylányok lesznek. Kriszta még nem tartozott ezek közé. Legalábbis minket, vagyis a két Szalkait és engem nem tartott pisisnek. Néha, amikor lelki táncsot kért tőle, még Jakabost sem. Pingpong tudásától nem volt elájulva, mert úgy gondolta, hogy magunkfajta kisrácoktól elvárható, hogy ügyesen pingpongozzanak, focizzanak, szá-

mítógépezzenek, ismerjék az autómárkákat, és hogy tudják, hogyan működik egy nő. Akik ilyeneket sem tudtak, azok Kriszta szemében nem csak pisisek, hanem bénák is voltak. Mi hárman viszont bizalmasai lettünk Krisztának. Anyu szerint udvartartása, de anyunak ebben nem volt igaza.

Például, amikor nagy ünnepélyességgel összehívott bennünket, így szólított meg minket, hogy „Uraim”. Igaz, ez fordult elő először. Eddig megtette a „srácok”. Most viszont így kezdte:

– Uraim, tegnapelőtt nagykis lány lettem.

Jellemző, hogy nekem erről egyből az jutott eszembe, hogy akkor nekünk lőttek, mehetünk, ki merre lát. Legjobb esetben odalehel egy puszit a homlokunkra. A Szalkai ikrek azonban totál másképpen reagáltak:

– És miért csak most mondod?

Egy átlagos (anyu szerint egy normális) lány ilyenkor rávágja, hogy azért nem, mert ez aztán végképp nem tartozik ránk, de Kriszta azt felelte:

– Mert csak ma reggel lettem benne totál biztos. Eddig már több mint negyvenszer át lettem verve. Azt hittem, hogy most már igen, aztán mégsem, értitek?

Egy francot értettük, legalábbis én nem, de a két Szalkai is állati hülye képet vágott.

– Ki vert át kicsodát? – kérdeztem jellemző módon én.

– A szervezetem, engem.

Azt hiszem, hogy mindhárman valósággal imádtuk a szervezetét.

– És most jó? kérdeztem.

Kriszta válaszra sem méltatott. Felállt, két kezét a Szalkai ikrek vállaira tette. Nekem meg el kellett hitetnem magammal, hogy ha három keze lett volna, az én vállamra is került volna egy.

– Uraim, szeretném ünnepélyesen bejelenteni, hogy ma reggel elégettem a babáimat.

Hatalmas csönd lett. Annak ellenére, hogy Éva nénitől már

hallottuk, hogy ezt tették a ógörög kislányok, amikor ógörög nagylányok lettek. De hát Kriszta nem volt ógörög. Az ikrek viszont úgy viselkedtek, mint két leleményes Odüsszeusz, én meg mint egy talpig hűséges és tetőtől talpig szerencsétlen Hektor.

A következő bejelentés már nem lepett meg minket annyira, főleg az ikreket nem, akik már alaposan megmártóztak' illemben és kellemben.

– Továbbá, uraim, halálosan szerelmes vagyok a Big Dzsekybe.

Erre persze Karola néni forgatókönyve szerint a két Szalkainak illedelmesen azt kellett volna mondani, hogy „Óh, valóban!”, vagy „Minő fordulat!”, de Szalkai Pisti fuldokolva köhögni kezdett, mint akinek a torkán akadt a Big Dzseky, Szalkai Laci pedig kerek perec kijelentette:

– Lökött vagy te Kriszta. Nem zavar, hogy te csak tizenhárom éves vagy, ő meg majdnem negyven.

Mindenki, vagyis az együttes rajongói közül mindenki kívülről fújta, hogy Big Dzseky eléggé későn kezdte el popzenészi pályáját, előtte biztosítási ügynök volt. Bezzeg akkor senki sem szeretett bele, pedig sok mindenkit levett a lábáról fantasztikus szövegével. Krisztát ez a majdnem 28 évnyi korkülönbség egyáltalán nem izgatta.

– Uraim, mint tanultuk, a nagy embereknek gyakran jutott aggastyán korukra üde fiatal feleség.

– De Big Dzseky még egyáltalán nem aggastyán – jegyezte meg Szalkai Pisti.

– És ha még egyszer azt mondod, hogy uraim... – dühöngött Szalkai Laci.

Nem értettem egyet vele, nekem tetszett ez a megszólítás.

– Barátaim!

Körülnéztünk. Ez is mi voltunk.

– Barátaim, ha Big Dzseky valóban szeret engem, akkor hűségesen megvárja, míg egészen nagylány leszek – közölte Kriszta, és erre nem igen lehetett mit mondani.

Azért mégis lehetett, és Szalkai Laci nem is hagyta ki:

– És honnan tudod, hogy a Big Dzseky vonzódik hozzád?

– Hát éppen ezért hivattalak benneteket, barátaim. Ti vagytok a szakemberek, nyomozzatok ki, van-e neki valakije, és ha még nincs, akkor meg kicsoda, micsoda a szíve vágya!

Ezzel én is tiszteletbeli nyomozó lettem, hatodikos létemre.

– Megmutatjátok neki fényképemet, elviszitek hozzá leveleimet.

– Bocs, mi nem kellemfutárok vagyunk, hanem nyomozók – hűtötte le Szalkai Pisti.

Már sejtettem, hogy akkor én leszek az illem-és kellemfutár. Mindenesetre nyomozókhoz illő kérdésekkel próbáltam meg álcázni magamat.

– És ha a Big Dzseky még mindig a mamáját szereti?

– Ezt is nyomozzatok ki! Ugyanis lehet, hogy éppen a mamájára hasonlítok.

– És ha a mamája féltékeny lesz rád? – folytattam.

– Istenkém, ez teljesen természetes – felelte Kriszta, éppen úgy mint egy dél-amerikai tévésorozat hősnője.

Szalkai Laci félbeszakította ezt a – anyu szokta így mondani – románcot, és Kriszta szeme közé mondta:

– És ha kinyomozzuk, hogy semmi esélyed sincsen ennél az ürgénél, akkor jó leszünk neked mi is?

Ebbe a „mi”-be persze nagylelkűen magamat is beleszámítottam, így aztán szívdobogva vártam a választ, mint egy dél-amerikai tévésorozat „hősszerelmese” (ahogy anyu nevezi).

– Barátaim, ne legyetek közönségesek! Ti már most is jók vagytok nálam, különben nem titeket kértelek volna fel erre a bizalmi feladatra.

– Kérlek, ne bizalmaskodjunk, ez nyomozati szakmunka – figyelmeztette Szalkai Pisti.

Én persze jobban örültem volna, ha egy bizalmi feladatban veszek részt.

29 Kinyomozzuk Big Dzsekyt

Elkezdődött a nyomozás. Az én feladatom az volt, hogy hallgassam végig a Big Dzseky Heavy Metall Band együttes összes számát, és azokból próbáljam meg kiolvasni, hogy milyen fazon is ez a Big Dzseky.

Ami a zenéjüket illeti, Kornél szerint eléggé monoton, olyan, mintha folyton elakadna a lemez. Kriszta sem ettől volt igazán elragadtatva, hanem a szövegétől és a szerelésétől, és természetesen egyáltalán tőle magától. A szövegek közül nekem a „Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem” és a „Ki viszi át a szerelmet a túlsó partra?” tetszett legjobban. Nem véletlenül, mert anyutól megtudtam, hogy az első egy Petőfi-vers, Kornéltól pedig, hogy a másik pedig egy Nagy László-költemény. Csak-hogy míg a Nagy László-vers ezzel a kérdéssel fejeződik be, és nekünk kell rá válaszolni, a Big Dzseky száma azzal végződik, hogy: „Ki viszi át a szerelmet a túlsó partra? Csakis én, tudd meg hapsikám!” Kriszta pedig ezt úgy képzelte el, hogy Big Dzseky majd a karjába fogja őt, beveti magát a folyóba, s lábtempókkal átügyeskedni mindkettőjüket a túlsó partra, ahonnan visszaintegetnek majd a nagy tettet vastapssal jutalmazó osztálytársaiknak.

Mivel a Big Dzseky Heavy Metall Band éppen a Palatinus strandon lépett föl, a Szalkai ikrek pillanatok alatt kiderítették, hogy Big Dzseky nem tud úszni, így aztán az átvitel erősen problémás. Aztán szépen sorban még a következőket derítették ki:

2. szürcsölve eszik,
3. az orrát turkálja,
4. kárörvend,
5. szotyolahéjat köpköd,
6. nem tud Zs-vel növényt, állatot és fővárost,

OLSEKY

Big

7. a rágógumit a füle mögé dugja,

8. fél óra leforgása alatt 29-szer mondja, hogy (muszály lemásolnom, mert nem hamisíthatom meg a nyomozati jegyzőkönyvet) „bazzmeg!”.

9. szuttyogatja lyukas fogát, és fél a fogorvostól,

10. az igazi neve Kerekes József, anyukája Józsikának hívja, apukája pedig Szepeinek.

Első hallásra roppant elégedett voltam ezekkel az információkkal. Aztán, amikor lehiggadtam, már nem tudtam, hogy szegény Krisztát sajnáljam-e jobban, vagy a szerencsétlen Big Dzsekyt. Biztos voltam benne, hogy Kriszta jobbik esetben csak összetépi és elégeti Big Dzseky képeit, rosszabbik esetben öngyilkos lesz. Ezzel szemben Kriszta kijelentette:

– Ha igazán szeret, a kedvemért le fog szokni a rossz szokásairól.

Egy pillanatra arra gondoltam, hogy ha nem is szürcsölök, turkálók, köpködök és kárörvendek, nekem is van dögivel rossz szokásom. És még óvatosan arra is gondoltam, hogy ha Kriszta igazán szeretne, akkor ezekkel a rossz szokásaimmal együtt szeretne. A Szalkaiak megint másképpen gondolkodtak:

– És te melyik rossz szokására fogsz rászokni az ő kedvéért?

Kriszta váratlanul sírva fakadt, majd azt mondta:

– Tiszta hülyék vagytok! – majd hozzátette, ahogyan ezt a dél-amerikai sorozatok hősnői szokták: – És érzéketlen tuskók.

És amikor látta, hogy erre sem nem omlunk össze, mint a dél-amerikai érzéketlen tuskók szoktak, még azt is hozzátette, hogy:

– Pisis kölykök.

Azért ez már sok volt. Szalkai Laci nem is hagyta annyiban:

– Mellesleg a te Big Dzsekyd tizenegy éves koráig rendszeresen bepisilt, pszichológus kezelte.

– A drágám, az aranyom – mondogatta Kriszta szipogva.

Én meg arra gondoltam, hogy egy éve még én is tizenegy voltam, de már tíz éve szobatiszta vagyok, ami persze édeskevés

volt ahhoz, hogy egy ilyen remek lány, mint a Kriszta, belém szeressen.

Ezzel vége szakadt a bizalmi feladatnak és a nyomozati szakmunkának is. A Szalkai ikrek dühöngve elsomfordáltak. Igazuk volt, mert tudásuk legjavát nyújtották. Még Kriszta fényképét is megmutatták Big Dzsekynek, aki a hátára ráírta a nevét, de persze semmi egyebet. Kriszta levelét elbocsátásunk után a Szalkaiak postán adták fel Big Dzsekynek, amire Kriszta még egy ugyanolyan aláírt képet kapott tőle. Én még egy darabig ott tébláboltam Kriszta körül. Nagyon szerettem volna valamit mondani, de, tiszta röhej, csak az jutott az eszembe, hogy „leradírozom a bánatom”. Így aztán maradt az, hogy:

– Szervusz.

Ami azt jelentette, hogy hűséges szolgálja vagyok. Ő meg azt mondta, hogy

– Szia.

Ez meg azt jelentette, hogy, „Jó, nem vagy pisis, de most már menjél, mert magamban szeretnék sírdogálni”

Országos Széchényi Könyvtár

30 Rémhír a Harkay-Horhosban

Nem sokáig maradtunk nyomozás nélkül. Az történt ugyanis, hogy az másnap az első órán az első Szalkai Bertalan megkérdezte tanító nénijét, hogy szerintek vannak-e rakoncaficánkák.

– Rakoncaficánkák? Hát ez igazán aranyos! Te találtad ki? – kérdezte Márta néni.

– Az apukám. Ő szokott ilyeneket kitalálni.

– Milyeneket? – kérdezte Márta néni, most már egy ici-picit gyanakodva.

– Ilyen rémhíreket.

– Ez egyáltalán nem rémes, inkább nagyon szellemes, hiszen

ti is ilyen kis rakoncaficánkák vagytok, nem igaz. Te pedig büszke lehetsz apukádra, mert híres írók is megirigyelhetnék tőle ezt a rakoncaficánkát. Mivel is foglalkozik apukád, Bertalan?

– Rémhíreket terjeszt.

– Te is nagyon vicces tudsz lenni, de én most komolyan kérdeztelek.

– Apukám közvéleménykutató szociológus. Kitalál egy jó rémhírt, és kutatja, hogyan terjed, ki hiszi el, ki adja tovább.

– Én elhiszem – jelentkezett Balogh Marika.

– Én is – csatlakozott hozzá legjobb barátnője, Havas Kati.

– Na, ebből elég! – emelte föl a hangját Márta néni. – Akkor talán folytassuk számtannal.

Szó szerint ez hangzott el az 1/a-ban. Ezt magnófelvétel igazolja, bátyjai nyomozómagnója ugyanis öccsük táskájában lapult. Az első szünetben a hír átjutott az 1/b-be, és a bátyok meg a nővérek segítségével pedig a két 2. osztályba is. A másodikosok már azt is tudták, hogy a rakoncaficánkák öreg fák odvában és romos tornyokban laknak, de elvértve előfordulnak közönséges pincékben és kazánházakban is. A második szünetben a harmadikos Cservenyák két rakoncát és egy ficánkát látott a kazánházban, és a harmadik szünetben már a fizika szer-tárban is láttak egy jól kifejezett rakoncaficánkát a hetedikese-k, igaz, csak egy pillanatra. A harmadik órát már csak azokban az osztályokban tudták megtartani, ahol dolgozatot írat-tak, ezért a negyedik szünetben Kemenes igazgató úr szükségállapotot rendelt el, ami abból állt, hogy mindenki hazamehetett, miután az ellenőrzőjébe beírta a következőket:

„Kedves szülők, holnap 8-tól 17 óráig megrendezzük a Harkay-Horhos Általános Iskola harmadik akciónapját, amelynek keretében az alsósoknak játékos foglalkozásokat, a felsősöknek közvéleménykutatást szervezünk iskolánk névadója Harkay-Horhos Tamás szellemi örökségét ápolandó. A tanulók egynapi hideg élelmet, az alsósok színes ceruzát, ollót, ragasz-

tót, gombfestéket, rajzlapot, gyurmát, krepp-papírt, a felsősök írószerszámot, kutatási naplót, fényképezőgépet, magnót, távcsövet, iránytűt (vagy ha van otthon, olajos bészárdot) hozzanak magukkal. Kemenes Dezső igazgató”

Olajos bészárdunk (vagyis olajfékezésű tájolónk) nem volt, és nagy bánatomra Kornél sem tudott csak úgy ripsz-ropsz összebarkácsolni egy ilyen komoly műszert. Emiatt persze jócskán szomorkodott. Azzal vigasztaltam, hogy:

– Harkay-Horhosnak sem sikerült minden.

Anyu nagyon szigorúan felszólított, hogy magyarázzam meg, mit akarok ezzel mondani. (Az utóbbi időben úgy védte Kornélt, olykor még velem szemben is, mint egy anyatigris, pontosabban, mint egy aratigris.)

– Harkay-Horhos hosszú és munkás élete végéig nem adta föl élete vezéreszméjét, hogy megtalálja Attila sírját, ami végül is nem sikerült, meg kellett elégednie gepida sírokkal. De igazi hírnevet mint feltaláló szerzett magának – szavaltam hiba nélkül, amit iskolánk névadójáról mindenkinek fejből tudnia kellett a Harkay-Horhos Általános Iskolában

– És miket talál fel ez a Harkay-Horhos? – kérdezte Kornél, szerintem egy kissé féltékenyen, ami érthető, mert neki már négy bejegyzett találmánya volt, és még ehhez jön hozzá az örökmozgó megindítása.

– Sajnos Harkay-Horhos találmányainak döntő többsége rejtve maradt az utókor előtt, ugyanis a Horthy rendszer katonai vezetése titkosította őket, de az önlapozó jegyzetfüzet, a cipőbe helyezhető lépésszámláló és a lassú szívárogtató méltán lehet nemzeti büszkeségünk tárgya.

Kívülről fújtuk ezt a szöveget, a Harkay-Horhos apraja-nagya, mert ezt az egyet szigorúan bevasalta a diri, aki – ezt persze a Szalkai ikrek nyomozták ki – másodunokaöccse volt Harkay-Horhosnak. Szegény Harkay-Horhos 1962-ben halt meg mindenki által elhagyatva mint (ez volt akkor a titulusa) „masszív osztályellenség”. Amikor vége lett a régi rendszernek, a földrajz-

zot és technikát tanító Kemenes tanár úrból mindenki nagy öröme az iskola igazgatója lett. A diri első dolga az volt, hogy megszavaztassa a tantestülettel, hogy az iskola névadója Kilián Pistike helyett (aki a kommunista mártír Kilián György torokgyíkban elhunyt kisöccse volt, és őt is csak egy valódi mártír özvegyének szívós közbenjárására engedélyezte a kerületi pártbizottság) a méltatlanul elfeledett Harkay-Horhos Tamás legyen.

– És mi lehet az a lassú szivárogtató? – érdeklődött anyu.

Persze ezt is fejből kellett tudni:

– A lassú szivárogtató a jéghideg folyadékot mohón inni akaró gyermeket megóvjá a torokgyulladásától.

– Ez okos dolog – ismerte el anyu, miközben Kornél pukkadozott a nevetésről. – Igazán jó lenne, ha minden gyerek zsebében ott lenne egy ilyen lassú szivornya – tette hozzá.

A „szivornya” hallatára Kornélból kirobbant nevetés.

– Valami rosszat mondtam? kérdezte Anyu zavartan.

– Dehogyan, kedvesem. Ez a te találmányod. Csak az a kérdés, előveszi-e az a rakoncaficanka a zsebéből a lassú szivárogtatót, jobban mondva szivornyát, amikor mohón inni akar.

Szép este volt. Ott ültünk hármásban Isten kék ege alatt, és marhászkodtunk.

Tíz óra körül Kornél komolyra fordította a szót:

– Én a helyetekben öreg pinceműhelyekben keresném a rakoncaficankát.

– De Kornél, a rakoncaficanka egy rémhír, és mi azt fogjuk kutatni, hogy ki az a hülye, aki elhiszi – magyaráztam.

– Istenem, olyan szép lenne, ha mégis felbukkanna egy igazi rakoncaficanka – somolygott Kornél.

– Akkor öngyilkos lenne a Szalkaiak papája.

– Nem biztos. Ha valamit kitalálunk, számolni kell azzal, hogy önálló életre kelhet – vélte Kornél.

– Csak az igazi kitalálók, az írók és a költők számolhatnak

ilyesmivel, de a rémhíreket terjesztő szociológusok nem! – mondta anyu dühösen.

Utálta a rémhíreket, és a szociológusokat sem nagyon kedvelte, legalábbis a Szalkaiék papáját nem, mert ő minden szülői értekezleten rendezett egy kisebbfajta szondázást (vagyis az igazgató engedélyével erről-arról faggatta és szavaztatta a jelenlévőket az iskola életével kapcsolatban).

– Mindegy, ha vannak rakoncaficánkák, ha nincsenek, az öreg pinceműhelyek a maguk öreg mestereivel roppant érdekesek – szögezte le Kornél.

– Még a lüke rakoncaficánkáknál is érdekesebbek – dohogott anyu.

31 Az akció

Másnap reggel pontban nyolckor kürtszóra (ez még a Kilián Pisti úttörőcsapat kürtje volt, de már Harkay-Horhos fel-fújható földgömbje díszítette) beindult az akció. Az alsósok feladata rakoncaficánkák rajzolása, színezése, kivágása, hajtogatása, montírozása, kasírozása, kirakása, berakása, formázása, gyurmázása, modellezése, mutogatása, elmesélése, eléneklése és eljátszása volt. Ezt az akciót Márta néni vezette, aki egy maga készítette – valóban aranyos – plüss-rakoncaficánkával jelent meg, amit mindjárt fel is ajánlott első díjnak. A felsősöknek Kemenes igazgató úr egy becses Harkay-Horhos relikviát ajánlott fel (ezekből sosem fogyott ki, a Szalkaiak szerint ő maga gyártotta őket), ezúttal egy békebeli („vagyis két szörnyű világháború közötti”, magyarázta Kornél) szipkát, de előre megmondta, hogy ezt nekünk csak minitávcsőként szabad használnunk, mert a dohányzás Harkay-Horhos emlékének meggyalázása lenne. Tekintve, hogy háromtagú csapatokba kellett „tömörölnünk”, jogos volt Szalkai Laci kérdése:

– Igazgató úr, tekintve, hogy három fős csapatok...

– Majd körbe adjátok a szipkát, mint a békepipát, de szigorúan csak kukucskálás céljával, világos?

– És ha holtverseny lesz? – kérdezte Szalkai Pisti.

– Ez esetre számos tartalékszipka áll rendelkezésemre – nyugtatta meg őket a Kemenes.

Ezt az akciót maga Kemenes igazgató úr vezette, méghozzá az iskola tetejére épített obszervatóriumból, ahonnan távcső segítségével kísérhette „a csapatok mozgását”. A csapatoknak mindössze három szabályt kellett betartani: 1. Udvariasan faggatni az utca emberét a rakoncaticánkák felől. 2. Belül maradni az iskola körüli egy kilométeres körzeten (ezt a cipőnkbe, a talpunk alá elhelyezett Harkay-Horhos-féle lépésszámlálóval ellenőrizhettük mindannyiszor, ahányszor levettük cipőnket). 3. Nem volt szabad bemenni sem a McDonaldba, sem a Kentucky Fried Chickenbe, sem a Pizza Hutba hazafias nevelésünk érdekében, de erkölcsi nevelésünk érdekében a tőről metszett magyaros kocsákat és borozókat is kerülni kellett. (Tudtuk jól, hogy ezek a „műintézmények” jól látszanak az obszervatóriumból.)

Természetesen a két Szalkai meg én alkottunk egy csapatot.

– Szerintem a rakoncaticánka apukám tudományos rémhíre – jelentette ki Szalkai Laci.

– Szerintem is, de marha jó – tette hozzá Szalkai Pisti.

– Szerintem nincs teljesen kizárva a létezése – vallottam be az igazat.

– Lényegében egyetértünk – foglalta össze Szalkai Laci. – Merrefelé kérdezzünk?

Egyhangúlag elfogadták javaslatomat, vagyis Kornélét, hogy az öreg pinceműhelyeket célozzuk meg.

A legtöbbjük már bezárt, és göngyölegraktár vagy borozó formájában működött, de azért nekünk való is akadt vagy fél tucat. Az elsőben, ahová leereszkedtünk, egy kis boltocska működött, amelyben egy természetes asszonyság (vagy éppen kis-

asszonyság, ezt már szépen megtanulták a Szalkaiak Karola néni illem-kellem tanfolyamán) helyben készített túrót, helyben gyalult tököt és efféléket árult.

– Kezicsókolom, a rakoncaficánkák felől érdeklődünk – kezdte eléggé lámpalázasan Szalkai Pisti.

Mellesleg a Szalkai ikrek életükben eddig csak egyetlenegy alkalommal jöttek zavarba, amikor Karola néni illem-kellem tanfolyamán fel kellett kérni angol keringőre a cingár szemüveges unokahúgokat. Azért csak egyszer, mert ezután kértek fiaik számára Karola nénitől „tanulmányi szabadságot” a Szalkai szülők, az ikrek ugyanis azzal fenyegették meg őket, hogy ha ez (az unokahúgokkal történő angolkeringőzés) még egyszer megtörténik velük, valami nyomdafestéket nem tűrőt fognak a táncpartnerek fülébe sügni. Mivel meg is mondták, hogy mit, anyukájukat nem kellett tovább győzködni.

– A legjobb helyre jöttetek – felelte az asszonyság, aki szerencsére sem cingár, sem szemüveges nem volt, s inkább látszott nagynénikének, mint unokahúgnak, ami persze nem zárta ki, hogy nem szeretne angolkeringőzni.

Ez a válasz persze meglepte a csapatot, különösen az ikreket, akik totál kizártnak tartották a rakoncaficánkák létezését.

– Miért? – kérdezték egyszerre.

– Mert a rakoncák nagy zshiványok, a ficánkák meg még nagyobbak. Na mi van? Belemondom én, ha kell, a rádióba is – és mindjárt magához rántotta a nyomozómagnó mikrofonját, és vele együtt Szalkai Pistit, aki kis híján a csalamádében kötött ki.

Szerencsére Szalkai Laci megőrzött valamit hidegvéréből:

– Kihez van szerencsém a hölgy személyében? – kérdezte remegő hangon.

– Hát a kaprostúrós nénihez, fiatalurak, kihez máshoz?

– És komolyan tetszik gondolni, hogy a rakoncaficánkát illetően a legjobb helyre jöttünk? – kérdeztem gombóccal a torkomban.

– Nagy zshiványok ezek a rakoncaficánkák, megérik a pénzü-

ket! Az egyik tizenkilenc, a másik meg egy híján hús. Még talán fényes nappal is. És még az sem lepne meg, ha azt énekelnék, hogy, már bocsánat, de ki kell mondanom, hogy „Vakpalivakpalimindentlát”.

Szalkai Laci szorgosan jegyzetelt, ugyanis kaprostúrós néni gyökerestül kirántotta a nyomozómagnóból a mikrofont.

– És miért éppen ezt éneklik? – kérdeztem egy kissé felbátorodva, mert már nagyon rám fért egy kis sikerélmény.

– Miért? Miért? Mert rakoncák.

Gondolkodott egy kicsit.

– És ficáncák.

Lihegett a felháborodástól, és teljesen elmúlt róla a pirospozsga. Ezt az üresjáratot használtuk ki, hogy – miután visszaszereztük a tetőtől talpig túróskapros mikrofont – kime neküljünk.

A következő pincehelyiségben Rajnák Béla kártevőirtót fagathattuk arról, hogy ő személyesen mit tart a rakoncaficáncák felől.

– Ha hoznak egyet mintának, akkor garanciával kiirtom őket – felelte a kifejezetten elegáns úr, amilyenre nem igen számítottuk egy ilyen lerobbant pincehelyiségben

– És mivel irtja őket, Rajnák úr? – kérdezte Szalkai Pisti, szerintem teljesen jogosan.

Rajnák úr bólogatással ismerte el a kérdés jogosságát. Néhány másodpercig még tétovázott, aztán mégis elárulta:

– Furfanggal!

– Köszönjük, ennyi – mondta Szalkai Laci, s Szalkai Pisti máris lekapcsolta a magnót.

– Valóban ki van kapcsolva? – kérdezte Rajnák Béla.

Szalkai Pisti a szívére tette a kezét.

– Akkor beavatom Önöket egy titokba.

És a háta mögül elhúzott egy függönyt, és ekkor egy alagút eleje tárul fel előttünk.

– Jöjjenek utánam, ha érdekli Önöket!

– Mi még kiskorúak vagyunk – védekezett Szalkai Pisti.

– Ó, persze, elfelejtettem mondani, kiskorút nem irtok – próbált minket megnyugtatni Rajnák Béla.

Engem persze nem nyugtatott meg, és szerencsére Szalkai Pistit sem.

– És kárt tevő kiskorúakat sem? – kérdezte nagy ravaszan, amúgy pedig totál őszintén, ugyanis éppen nemrégén rontottak el egy nyomozás céljára szüleiktől kölcsönvett vérnyomásmérőt.

– Azokat sem. Hát akkor jönnek vagy sem?

Mentünk. Egy kanyar után szerencsére hirtelen vége lett az alagútnak.

– Most éppen itt tartok – magyarázta Rajnák Béla.

Az ikrek egyszerűen nem tudtak mit mondani. Én tudtam volna, de nem mertem. Ezt persze meglátták rajtam, és tekintetükkel arra kényszerítettek, hogy akkor szépen én mentsem meg a csapat becsületét.

– És... miért...? – nyökögtem.

Ennyi maradt meg a kérdésemből, amely eredetileg így szól: „És mi végett mindez, Rajnák úr, az Isten szerelmére?” Kornél-lal szoktunk így társalogni az utóbbi időben, ha meg akartuk nevetetni anyut, aki egyre gyakrabban volt gondterhelt. Épp úgy viselkedett, mintha véletlenül elrontotta volna az örökmozgót, és nem merte volna bevallani.

Rajnák Béla megint elismerően bólogatott, hogy ez bizony megint jó kérdés.

– Azért, mert ki akarok lyukadni valahová.

Ennyi volt, és szerencsére ezt is épségben megúsztuk.

A fröccsöntő műhelybe a szabályoknak megfelelően természetesen nem akartam bemenni, de a nálam sokkal tájékozottabb Szalkai fivérek megnyugtattak, hogy a fröccsöntő nem magába önti a fröccsöt, hanem műanyagból készít tárgyakat. A könyökvédős, kötényes, gumikesztyűt viselő mester mindjárt be is avatott minket a fröccsöntés rejtelmeibe, csak a folyadék összetételét nem árulta el. Aztán megkérdezte, nem akarunk-e

beállni inasnak, mert szerencsés esetben sok megrendelése lesz nyáron a kallantyúkra. A Szalkaiak okosan azt mondták, ezt még meg kell beszélniük szüleikkel, amire mindegyiküknek adott egy-egy kallantyút. Én meg, abban reménykedve, hátha majd én is kapok egyet, nekiszegeztem a rakoncaficánkákkal kapcsolatos kérdést, amire a fröccsöntő meglehetősen bambula képet vágott

– Elnézést, nem egészen értem. Ki ficáncol? A rakonca?

– A rakonca és a ficánka egyetlen szerves egységet alkot – magyarázta Szalkai Laci, rettentően szakszerűen.

Hiába, ők már nyolcadikosok voltak.

– Kérem, én szeretném bérbe venni ezt az izét, ezt a rakoncaficánkát.

Ezt meg mi nem értettük. Elmagyarázta:

– Négy kisgyerekem van, és szeretném őket megörvendeztetni ezzel a marhasággal, én viszont sehogy sem tudnék ilyet ki találni.

– Apukánk találta ki, de éppen azért, hogy bárki azt csináljon vele, amit akar, úgy hogy tessék csak nyugodtan használni – tájékoztatta Szalkai Laci.

– Azért engedjék meg, hogy megajándékozzam a kedves papájukat is egy kallantyúval.

– Köszönjük, ennyi! – vezényelt Szalkai Laci, és a három kallantyúval a markunkban innen is szerencsésen távoztunk.

32 Felfedezzük Gézukát

A következő pincehelyiségen nem volt cégtábla. Csak a vasajtóra volt rásprézve, hogy „Gézuka”. Valaki lakott benne. Dúdolt magában vagy valakinek, azt, hogy „A part alatt, a part alatt három varjú kaszál, három varjú kaszál”. Kiskoromban ezzel altatott anyu. A dúdoló illető egy eléggé furcsa vagy talán csak szerencsétlen öregember volt. Erősen borostásan, vállig

érő hajjal, a feje tetején kopaszon, valami ócska pizsamában vagy melegítőben.

– Éppen olyan, mint Liszt Ferenc – súgtam csapattársaimnak.

– Inkább mint egy marabu – súgta Szalkai Pisti.

– Mint egy rakás szerencsétlenség – összegezte Szalkai Laci, aztán megkérdezte: – Mit csináljunk?

Láttam, akár már indulnának is felfelé, amit nem is csodáltam, mert meglehetősen homályos és bűdös odú volt. Én mégis gyorsan megkérdeztem, hogy:

– Mi a véleménye a rakoncaficánkákról?

– Én vagyok a rakoncaficánka, kérem szépen – felelte az öregúr, és magára bökött.

Erre persze nem számítottunk.

– Dilinós – súgta Szalkai Laci.

Meghallhatta, mert azt mondta:

– Közepesen súlyos értelmi fogyatékos vagyok, Wintermantel Géza a nevem, de mindenki csak Gézukának hív, és mindenki tegez, mert ez illik egy gügyőcéhez.

Nem szomorúan, nem haragosan és nem is sértődötten mondta, hanem csak úgy, hogy „ez van, ezt kell szeretni”.

– Kezelés alatt teszik állni? – kérdezte Szalkai Laci.

– Igen, de nem idegelmével, hanem a szívemmel. Nem akartam bent maradni a kórházban, ugyanis ha itt hagyom a lakásom, azonnal elfoglalják a hajléktalanok, s persze senkim sincsen, aki addig vigyázna rá. De talán foglalkozzunk vidámabb dolgokkal! Én gyerekkoromban nagyon rakonca voltam, és nagyon ficánka. Most már nagyon rozoga, pedig csak 73 éves vagyok.

– Menjünk! – noszogatott Szalkai Laci.

– Én maradok – jelentettem ki, nagy meglepetésemre.

– Maradjanak csak a fiatalurak! Ha nagyon belefáradok, úgylis szólok – biztatott az öregúr.

A Szalkaiak nagyot sóhajtvá, fintorogva, rám szikrázó szemeket meresztve letelepedtek mellém egy borzalmasan nyikorgó támlás padra.

– Kínálni nem igen tudom mivel a fiatalurakat, mert csak ez a nápolyim van, és hát látják, ez is eléggé, hogy is mondjam, megviselt.

– Hát igen, ez a nápolyi teljesen elcsigázott – állapította meg Szalkai Laci, illemmel és kellemmel.

– Más kínálnivalóm nem igen van, mert én el szoktam felezni a cicámmal a Friskas Junior macskaeledelt. Ebből többféle is van: csirkés, halas, májas. Finomabbnál finomabbak.

Szalkai Pisti zsebkendőjét szája elé téve öklendezni kezdett, de Szalkai Laci jó erősen hátba vágta, amire azonnal abbahagyta, és érdeklődő képpel hallgatta Wintermantel urat:

– Hát akkor kérdezzenek, mert látom, hogy mikrofonjuk van. Előrebocsátom, hogy nekem csak négy elemim van, és ezt is csak tíz év alatt végeztem el, mindazonáltal sokat olvastam és gondolkodtam.

Meglepő volt egy közepesen súlyos értelmi fogyatékostól azt hallani, hogy „előrebocsátom” és a „mindazonáltal”, ha csak nem fordult meg ő is valamikor, valami véletlen folytán Karola néni illem-kellem tanfolyamán, aminek persze kisebb volt a valószínűsége, mint a rakoncaticánkák létezésének.

– Valamit nem értek – szólalt meg Szalkai Laci eléggé idegesen. – Aki sokat olvas és gondolkodik, az szerintem nem lehet gügyőce.

– Pedig nekem papírom is van róla, de nem tudom kiolvasni, mert latin betűkkel van írva – közölte az öregúr.

– Ami magyarul van írva, az is latin betűkkel van írva – magyarázta Szalkai Pisti.

– No látják, én mégis csak gügyőce vagyok. Igaz, hogy sok minden tudok, de az a baj, hogy alig értem, amit tudok. És sok minden értek, de nem mondhatom, hogy tudom is.

– Tessék megnyugodni, mi ezzel ugyanígy vagyunk – vigasztaltam, és a Szalkai ikrek sem ellenkeztek.

– De énnekem papírom is van róla – erősködött az öregúr.

– Nekünk meg félévenként bizonyítványunk van ugyanerről – zárta le a vitát Szalkai Laci.

– Hány éve tetszik itt élni, vagyis lakni? – kérdeztem.

– Nem számoltam. Borzasztóan régóta. Valamikor szenes-pince volt, de itt már régóta bevezették a központi fűtést, ami remek dolog, mert éppen itt mennek át a meleg csövek, látják.

– És nem tetszik unatkozni? – kérdezte Szalkai Pisti.

– Nem, egyáltalán nem. Olvasok, gondolkodok, aztán dúdlok, meg meséket kezdek el. Ha elakadok, akkor abbahagyom őket, és máskor folytatom. Aztán meg lakik fölöttem egy vak ember, azt rendszeresen lehozom ide, és felolvasok neki, mint Nyilas Misi Pósalaki úrnak. Régebben, amikor nem kellett fél-nem, hogy a hajléktalanok elfoglalják az pincémet, nálamnál gügyőcébbekkel is foglalkoztam a dobozhajtogatóban. Szívesen lennék gyerekekkel, de a szülők meg a nagyszülők nem engedik őket hozzám, pedig a gyerekek nem csak kegyetlenek, hanem nagyon kedvesek is tudnak lenni a magamfajttal.

– És miért nem? Nem is tetszik...

Nem tudtam folytatni.

– Pedig, ugye, nem is nyáladzom, nem is gúvadok. Mégsem engedik. Így aztán majd szétmegy a fejem a sok megkezdett mesétől. És már nincs is erőm őket befejezni. Aztán hát kinek? Persze, igazuk van, a rend kedvéért be kellene fejeznem őket. De azért sosem unatkozom.

– És min tetszik gondolkodni – kérdeztem.

– Azon, hogy a rendetlenségben rend lapul. A csendben meg zene. Ha nem lennék közepesen súlyos értelmi fogyatékos, megfejteném a rendet, ami így aztán megmaradt titkomnak, amiből most egy kicsit elmondtam a fiataluraknak. A nagy rendetlenségben, ami minket körülvesz, szétfut a zene. De ha ki-bírjuk a csendet, középre rendeződik és megszólal.

– A zene? – kérdeztem.

– Meg az, akire, amire vágyunk, várunk.

– És mit mond?

– Tudom, hogy mit mond, de nem értem. Értem, hogy mit mond, de nem tudom megfogalmazni. Ha a fiatalurak türelmesen hallgatják a csendet, először is meghallják benne a lét lüktetését.

– Mi az a lét? – kérdeztem.

– Az, ami létezik? – kérdezte Szalkai Pisti.

– Hát persze – mondta Szalkai Laci türelmetlenül. Amikor apu is mindig dühöng, hogy „Nem létezik, hogy ilyen hülye legyen valaki”, azzal éppen azt akarja kifejezni, hogy mégis csak létezik.

– A lét a rend, a mindenség, ami van. Vagyis a lét nem más, mint a vanság – szögezte le vendéglátónk. Aztán hozzátette, hogy: – Bocsánat, fiatalurak, most már egy kicsit elfáradtam, de, kérem szépen, jöjjenek máskor is, ha kedvük tartja.

33 A Harkay-Horhos magántanulója

Csapatunk csak tizenhetedik lett. Ezért csak egy emléklap járt Harkay-Horhos sajátkezü aláírásával, amely a Szalkai fivérek által felkeresett írásszakértő szerint nagyon hasonlít Kemenes igazgató úr kézírására.

Ha a rakoncaticánka-akcióban nem is jeleskedett különösebben osztályunk, volt miről mesélnünk a következő osztályfőnöki órán, amikor újdonsült ismerősünkről is beszámoltam. Óriási vita kerekedett, hogy Wintermantel Géza valóban bolond-e, vagy csak belőlünk csinál bolondot, rend van-e a fejében, vagy rendetlenség. A macskaeledel hallatára az osztály fele öklendezni kezdett, Éva nénivel egyetemben. Éva néni mégis támogatta azt az ötletet, hogy háromfős csoportokban felkeressük az öregurat, és „meséltessük”, mert egy ilyen „idős polgár”, így mondta, „valóságos történelemkönyv és élő levéltár”. Ezzel szembe hűledezve hallgatta Kriszta javaslatát, hogy végeztessük el vele az általános iskolát. Válaszul gyorsan felsorolta mely tantárgyakból áll Kriszta „kétes jegyre”.

Az osztály azonban Kriszta mellé állt, s hamarosan elkezdtünk az ötödikes anyagból korrepetálgatni Wintermantel urat. Amikor három hónap múlva (énekből és tornából felmentést kapva) 3,2-es átlaggal levizsgázott három nyolcadikos előtt, Kemenes igazgató úr a Harkay-Horhos egyetlen magántanulójává fogadta Wintermantel urat, és erről pecsétes papírt is adott. Amikor néhány hónap múlva hatodikból is levizsgázott, immár az igazgató jelenlétében, öreg barátunk Harkay-Horhos kézjeggyével ellátott emléklakettben részesült.

A hetedikes anyaggal sem adódott különösebb probléma. A technikát Kornél tanította, a fakultatív hit-és erkölctant pedig Jakabos.

– Én meg tőle hitet, reményt és szeretetet tanulok – magyarázta Jakabos.

– Mi meg bölcsességet – mondtam többünk nevében, ugyanis többen rábólintottak.

Ment minden, mint a karikacsapás. Már javában a hetedikes anyag vége felé jártunk, amikor egy – ha nem is szép, de egy nagyon fontos napon – Wintermantel úr megkért minket, hogy:

– Ha szabadna kérnem, hagyjuk abba az iskolát!

– Ha el tetszett fáradni, adhatunk vakációt – javasolta Kriszta.

– El is fáradtam, de én inkább, ha lehetne, már csak ilyen buta szeretnék maradni. Dödögni magamban, dúdolni, belehallgatni a csendbe. Puhatolni a létet, rendet, értitek, gyerekek?

Eddig tanár úrnak és tanárnőnek szólított minket, ezután, a következő három napon, már csak gyerekeknek.

De már nem sokszor szólalt meg, inkább csak fülelt arra, amire, akire vágyunk és várunk.

Egyszer somolyogva mondta, hogy:

– Elblicceltem a hetediket.

De amikor meglátta, hogy Kriszta sírva fakad, hozzátette.

– Vagyis hát kivettem a vakációt.

Aztán már csak azt mondta, hogy

– Majd vigyétek vissza a könyvtárba a kölcsönkönyveket.

És nemsokára meghalt. Nem tudtuk, hogy pontosan mikor, mert azok, akik éppen ott voltunk nála, még sosem láttunk senkit sem meghalni, csak filmen. Wintermantel Géza azonban egyáltalán nem úgy halt meg, mint a filmekben szoktak. Ő úgy halt meg, mintha csak a csendet hallgatta volna. Mintha csak várakozott volna: Valakire vagy valamire.

Másnap mindenki Junior Friskas macskaeledelt hozott tízóráira, és mindenki rendesen meg is ette. Éva néni is kért egy dobozzal, de ő végül is csak könnyeit hullatta bele. Kriszta felvette, hogy Wintermantel Gézáról nevezzük el osztályunkat. Éva néni azt javasolta, gondolkozzunk még rajta.

A harmadik napon osztályunk titkosan megszavazta Wintermantel Gézát, de aztán azt is megszavaztuk, hogy csak akkor nevezzük el róla, ha ebben Éva néninek is öröme telik... Éva néni nagyokat sóhajtozott, majd elment tanácskozni az igazgató úrral, aki azt mondta, hogy ez ma már szerencsére nem tartozik sem a kerületi pártbizottságra, sem az önkormányzatra, ez csak az osztályra tartozik, az osztályfőnökre meg őrá, ő pedig, hűségesen Harkay-Horhos szelleméhez, engedelyezi.

Öreg barátunk odújában 23 könyvet találtunk, amelyeket tizenhét éve kölcsönzött ki a kerületi Szabó Ervin Könyvtárból. Megmutattuk őket Kemenes igazgató úrnak. Őszerinte volt közöttük olyan olvasmány, amely még egy gimnazistának is, sőt akár egy egyetemistának is kemény dió lenne. A diri kérésére a kerületi könyvtár vezetője iskolánknak ajándékozta a könyveket. Könyvtárosunk mindegyikbe beleírta, hogy „Ex libris Wintermantel Géza”, ami azt jelenti, hogy ezek Wintermantel Géza könyvei közül valók.

Wintermantel Géza miatt persze sokan és sokat cikizték osztályunkat. Főleg a bések, akiknek persze semmilyen nevük sem volt. El is nevezték magukat gyorsan Robin Hood osztálynak, mi pedig csak azt kérdeztük tőlük, hogy:

– Bizonyára ti is ismertétek személyesen őt, ugye?

A Szalkai testvérek kinyomozták, hogy a bések eredetileg Big Dzsekyről akarták magukat elnevezni, de Kemenes azt mondta, hogy élő emberről csak a diktatúrákban volt szokás utcákat, tereket elnevezni, és szobrot állítani, mint ahogy Sztálinnak is volt utcája, tere, szobra. Csak becsülete nem.

Nagyon becsültem Krisztában, hogy éppen ő találta ki, hogy öreg barátunkról nevezzék el osztályunkat, pedig javasolhatta volna ő is Big Dzsekyt. Amikor megkérdeztük erről, vállát vonogatva azt mondta:

– A pasas nem tehetségtelen, de egy kicsit uncsi. És egy kicsit lélektelen.

A Szalkaiak persze már hetekkel ezelőtt tudták, hogy ejtette. És azt is, sajnós, hogy egy ideje már Jakabossal vegyespároszik. Ez azért egy kicsit rosszul esett nekem. Nem is tudtam volna megmondani, hogy miért, hiszen végül is Jakabos nem volt szent, csupán csak hittanos.

– És a szentek sem szentekkel játszanak vegyespárost – jegyezte meg Szalkai Pisti.

Én viszont arra gondoltam, hogy Kriszta azzal, hogy ejtette Big Dzsekyt és kitalálta osztályunk névadóját, szent dolgot művelt. Jakabost is megkérdeztem erről, de csak annyit tudott ki-nyögni vörösen izzó fülekkel, hogy majd megkérdezi Fóti atyától.

Wintermantel úr pincehelyiségét valóban hajléktalanok foglalták el, de nem úgy, mint ő gondolta: vacak borozó nyílt benne, ennek lettek törzsvendégei a továbbra is hajléktalan csavargók.

34 Anyu végre kiböki, amit már sejtettem

Azt, hogy kistestvérem lesz. De előtte éppen úgy viselkedett, mintha azt akarta volna bejelenteni, hogy mostantól kezdve a Big Dzseky lesz a mindene.

– Jól van, anyu, emiatt nem kell szabadkoznod – próbáltam megnyugtatni.

– De azért te maradsz nekem...

– Hát hogyne, Anyu...

– Persze, ugye, átmenetileg vele kell majd többet foglalkoznom.

– Ez teljesen természetes, anyu – nyugtatgattam.

– Majd Kornél kárpótol, hiszen egy férfi még egy ilyen kis csöppséggel nem igen tud mit kezdeni.

Hevesen tiltakoztam.

– Nem! Anyu, Kornélnak ez lesz az első saját gyereke, és az én kistestvéremnek joga van az apukájához. És Kornélnak is joga van az én kistestvéremhez. És igenis tudjon vele mit kezdeni. És ha azt akarod mondani, hogy Apuapu is csak nagyobb koromban kezdett el velem foglalkozni, akkor, tudod mit, ezután ne legyen így.

– De te azért...

– Én azért megmaradok a te nagykisfiadnak, de már nem leszek többé az egyetlened. Ezt vedd tudomásul te is, mert én már tudomásul vettem.

– Jaj, Istenem, ne beszélj így! – ijedezett anyu.

– Mind a ketten akartátok? – kérdeztem, biztos, ami biztos.

– Nagyon! – felelte Anyu.

Ezt már, hála Istennek, teljesen normálisan mondta. Éppen ideje volt, mert már félttem, hogy anyu teljesen begolyózott ebbe a fogantatásba, vagy minek is nevezzem, hogy senkit ne sértsek meg vele.

– És legalább tudjátok, hogy ez nagyon komoly dolog?

– Micsoda? – kérdezte anyu csodálkozva.

Hát ettől aztán majdnem hülyét kaptam.

– Hogy két ember összedugja a fejét, meg... egyebét, és hozzáad valamit ahhoz, ami eddig volt a mindenségben. Ez legalább olyan nagy dolog, mint az, amikor Wintermantel Géza hat hónap alatt elvégezte az ötödiket és a hatodikat.

– Én még csak a negyedikben tartok – helyesbített Anyu.

Már majdnem elment a kedvem az egész témától, amikor rájöttem, hogy anyu mégsem hülyült meg teljesen, csak éppen teljesen belegabalyodott a boldogságába. Pedig még a rendről, a létről és a csendről is akartam vele beszélgetni, meg arról kérdezni, hogy odabenn, ahol a kistestvérem tartózkodik, rend van-e és csend van-e, vagy éppen valami zene, de beláttam, hogy ehelyett valami egyszerűbbet kell kérdeznem.

– És mi lenne akkor, ha egyikőtök nem akarta volna, vagy ha ezután megbánná az egészet?

Anyunak könnyes lett a szeme.

– Úgy érted...

– Mi van akkor, ha valaki nem szeretetből születik, ha nem fogadják be mindketten szeretetükbe.

– Akkor valahogyan, valamivel ki kell pótlódnia a hiányzó szeretetnek – felelte anyu, szerintem nagyon okosan, méltón Wintermantel Géza emlékéhez.

– Nálam ez Kornéllal oldódott meg, ugye? – kérdeztem.

Anyu megsimogatta a fejemet.

Izgatni kezdett, mi van azzal, akinek nincs Kornélja, vagy eféléje. Meg is kérdeztem.

– Ezen én is sokat gondolkodtam – válaszolta Anyu –, akkor, amikor Apuapu már elment, és amikor Kornél még nem érkezett jött meg.

Az utóbbi időben többször szaladt ki a száján az „Apuapu”, de eddig mindig gyorsan hozzátette, „vagyis apád”. De most, hála Istennek, nem.

– És mire jutottál? – kérdeztem

– Olyasmire, hogy akkor talán mégis kell lennie valami Jóisten-félének, aki ilyenkor kipótolja a hiányzó szeretetet, vagyis valamilyen furmányos módon igazságot tesz.

Ezt, a „valamilyen furmányos módon”-t persze Kornéltól tanulta, de olyan aranyosan mondta, hogy ha nem ilyen nagykisfiú, hanem igazi nagyfiú lettem volna, és ha nem anyukám fia lettem volna, akkor ugyanúgy beleestem volna, mint Kriszta a Big Dzsekybe.

Ezt a „valamilyen furmányos módon”-t persze kérdeztem Jakabostól, ő hosszasan töprengett, majd azt mondta, hogy:

– Ha Isten valahol észrevesz valami hiányt vagy ürességet, azonnal betölti szeretetével. De ezt csak önmagamtól gondolom így, erről még megkérdeszem Fóti atyát.

Fóti atya pedig azt mondta, hogy ennél jobban a kaporszállás hittudósok sem tudták volna elmagyarázni ezt a nagy titkot. Ezek után persze után baromi büszke lettem anyura. Kornél pedig már jó ideje szünet nélkül az volt.

Sok minden kitisztult, de azért még volt bőven filózni valóm. Például azon, hogy nekem személyesen mi közöm van ehhez az egészhez. Kornélnak természetesen nagyon is sok, anyunak természetesen még több, mert hordozni és megszülni mégis csak neki kell a kistestvéremet. De nekem? Jó, gondoltam, drukkolhatok nekik, testvéremmé fogadhatom a féltestvéremet. Azt is kifilóztam, hogy ha én anyu és Apuapu teste-vére vagyok, és ha Kornél féltestvérem apukája, akkor Kornél nekem félapukám. De ez csak olyan logikai okoskodás volt, csak olyan, amikor a Szalkaiak elemzik a nyomozati tényállást. Egy nagy túró ahhoz képest, hogy a rendetlenségben ott lapul a rend, hogy a csendben megszólal a lét zenéje, és talán még az is, akire vagy amire vágyunk, várunk. Ezt már én is tudtam, és e nélkül a tudás nélkül, úgy gondoltam, hogy nem lehet rendesen élni.

Aztán az is eszembe jutott, hogy az is lehetséges, hogy hármunk közül ezt még csak én tudom, és akkor nekem éppen ez a feladatom, vagyis akkor nekem éppen ezzel van közöm az EGÉSZHEZ.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Megjelent a Falukönyv-Ciceró Kiadói, Kereskedelmi
és Szolgáltató Kft. gondozásában

1133 Budapest, Pozsonyi út 61.

Telefon és fax: 239-0180 Telefon: 329-0879

E-mail: cicero@mail.matav.hu

A Ciceró Kiadó könyveinek monopolterjesztője
a Táltantum Kft.

1133 Budapest, Gogol u. 17. Telefon: 239-9141

Felelős kiadó: Szamosi Ivánné ügyvezető igazgató

Művészeti vezető: Vaisz György

Nyomdai előkészítés: Szűcs Bt., Dunakeszi

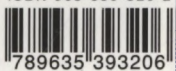
Nyomtatta és kötötte a Kinizsi Nyomda Kft., Debrecen, 2001

Felelős vezető: Bördös János igazgató

Történetünk főszereplője, a tizenegy éves Péter szülei válása után nem tud napirendre térni apja, s egyben „törzsfőnöke”, Apuapu elvesztése felett. Otthonukban többféle „apu” is színre lép, de az édesanya próbálkozásai rendre elbuknak, s ebben Péter is ludas. Péter barátai a Szalkai ikrek nyomozni kezdenek Apuapu után. Közben feltűnik Kornél, s vele együtt újabb titkok, újabb feladat a nyomozóknak. Kornél mindazokkal a tulajdonságokkal rendelkezik, amelyekre a kisfiú vágyott, de kérdés, képes-e pótolni Apuaput, befogadja-e őt Péter. További kérdések, hogy Kriszta, Péter jó barátja őt választja-e, vagy a hatodikos nyomozókat, vagy éppen Big Dzsekyt, a neves pop-énekest, aki ugyancsak nyomozási célszemély lesz. Végül már az iskola összes tanulója részt vesz a kutató tevékenységben, mely már a rakoncaticánkákra is kiterjed, és ennek keretében Péter és barátai nagy kincsre bukkannak Gézuka személyében, miközben otthon is megszületik a megoldás.

CICERÓ KIADÓ

ISBN 963-539-320-2

9 789635 393206

